

אמרי שמאל

פרשת לברים

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בן של קדושים האדמו"ר
הרב **שמאל שמעון מולידאנו** שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"א

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"

ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,

ניתן לפנות ל: 058-4150707

.....

לקבלת החוברת

במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה

במייל- sisat2@gmail.com | בווצאפ: 058-4150707

ואלה יעמדה
על הברכה

הזכרת זו מוקדשה

לרפואתו ולבריאותו של
רפאל ישראל רוקח הי"ו
בן נטלי שתח"י

שהקב"ה ישלח לו רפואה שלימה במהרה, ויזכה
לקום ממיטת חוליו בריא ושלם, אמן, כן יהי רצון.

בתורה לא מוזכר כלל מה הם אותם דברים שדיבר משה רבנו, ובתורה מוזכר רק את שמות המקומות שהיו בהם ישראל בלבד?

משה רבינו הזכיר לבני

ישראל את כל המקומות

שבהם הכעיסו את הקב"ה

אלא אומר רש"י (דברים אא) שמשה רבנו הזכיר לבני ישראל את כל המקומות שבהם הכעיסו את הקב"ה במדבר. וכמו שמבואר בפירוש רש"י "במדבר בערבה מול סוף", במדבר- שאמרו מי י"תן מותנו במדבר. בערבה - בערבות מואב שנכשלו בגילוי עריות עם בנות מואב. מול סוף- שאמרו בים סוף המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר. בין פארן- שם היה חטא המרגלים. ובין תופל ולבן - שדיברו על המן ואמרו ונפשנו קצה בלחם הקלוקל, שטענו למה המן הוא בצבע לבן. וחצרות- מחלוקת קורח היה בחצרות. ודי זהב- שעשו עגל לע"ז מזהב מרוב זהב שהיה להם.

וטעם הדבר שלא הרחיב והוכיחם בפירוש אלא רק ברמז התבאר בפירוש רש"י וזה לשונו לפי שהן

בעזרת השם בשבת קודש הקרובה אנחנו מתחילים לקרוא בחומש החמישי שבחמישה חומשי תורה חומש "דברים", שכל ספר "דברים" הוא דברי תוכחה ומוסר ממשה רבנו לעם ישראל על שהתרחקו מבורא עולם.

ובתחילת הפרשה נאמר (דברים א א), "אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן, במדבר, בערבה, מול סוף, בין פארן, ובין תפל ולבן, וחצרות, ודי זהב".

לכל דורות ישראל עד סוף כל הדורות

"אל כל ישראל?" וצריך להבין למה הדגישה התורה אל כל ישראל הרי בכל מקום שמשה רבינו דיבר לא כתוב שהוא אמר את זה לכל ישראל? אלא אומרים רבותינו ז"ל שאותם דברים שדיבר משה אין הדברים מכוונים רק לאותו דור אלא לכל דורות ישראל עד סוף כל הדורות.

משה רבנו אמר לבני ישראל

דברי תוכחות

ולכאורה צריך להבין איזה דברים דיבר משה רבינו אל כל ישראל? שהרי

אותם בפירוש ולא ברמז?

כשעושים תשובה

מאהבה הזדוונת נהפכות

לזכויות

אלא תירץ, שכל זמן שלא חזרו ישראל בתשובה, לא רצה להזכיר את העוונות שלהם בפירוש מפני הקטרונג, אבל אחרי שדיבר משה לישראל והוכיח אותם ברמיזה מיד חזרו בתשובה מתוך אהבה כי דברים היוצאים מן הלב נכנסים ללב, ואחרי שעשו תשובה מתוך אהבה וכשעושים תשובה מאהבה זדוונת נעשות כזכויות, לכן חזר ומנה להם את כל החטאים בפירוש שייחשבו להם כזכויות.

אחרי שהראה אהבתו

הוכיחם בפירוש

ועוד תירוץ כותב השפתי חכמים שבתחילת הפרשה שהוכיח משה את עם ישראל, חשש משה שמא התוכחה תפגע בכבודו, לכן הוכיחם ברמז, אבל לאחר מכן שהפסיק העניין ובירך משה לעם ישראל, ואמר (דברים יא) "ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם

דברי תוכחות, ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו לפני המקום בהן, לפיכך סתם את הדברים, והזכירן ברמז, מפני כבודן של ישראל.

ומדוע בהמשך הפרשה

אנהנו רואים שמישה הוכיח

את בני ישראל במפורש

וצריך להבין שבהמשך הפרשה אנחנו רואים שמישה רבנו כבר כן פרט להם את החטאים האלה, של חטא המרגלים כמו שכתוב "ותקרבוני אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ" (דברים א כב) וכן בהמשך הוכיח אותם משה רבינו על חטא העגל "וארא והנה חטאתם לה' אלקיכם עשיתם לכם עגל מסכה" (דברים ט טז), וכן בשאר החטאים הזכירים במפורש?

ושואל האדמו"ר רבי אלימלך מגרודזיסק זצ"ל, שלכאורה צריך להבין אם הסיבה שהתורה הזכירה את כל המקומות האלו ברמז ולא פירשה? שזה היה בכדי להוכיח את בני ישראל ברמז ומפני כבודן של ישראל, א"כ למה אחר כך בהמשך הפרשה משה רבינו האריך והוכיח

כבוד גדול, ובפתח הארמון של המלך היה שם פרדס עם פירות מאוד מתוקים, ואותו אדם שהיה קרוב למלך, חשק לאכול מהפירות המתוקים שבפרדס, לכן מה עשה אמר לעצמו מכיון שהמלך כל כך אוהב אותי, ומכבד אותי, אני יכול להיכנס לפרדס ולקחת מהפירות בלי לבקש רשות מהמלך, והיה בפרדס כלב אחד שהיה שומר על הפרדס, וכשנכנס אותו אדם לפרדס, מיד קפץ עליו הכלב, וקרע את בגדיו, ומיד אותו אדם ברח ויצא מהפרדס, והמלך ידע מכל זה שאותו אדם נכנס לפרדס לקחת פירות, בלי רשות, והכלב קפץ עליו וקרע את בגדיו, ואחרי כמה זמן שוב פעם בא אותו אדם, לבקר את המלך, וכשנכנס אצל המלך, המלך לא רצה לבייש אותו, כי היה המלך אוהב אותו, אמר לו המלך כמה רע, ואכזרי הכלב שקרע את בגדיך, והבין אותו אדם שהמלך יודע מכל מה שעשה.

הנמשל כך משה רבנו, היה אוהב את עם ישראל אהבה גדולה מאוד, ואמר אם אני יוכיח את בני ישראל הם יתביישו, לכן מה עשה משה רבינו,

ככם אלף פעמים" וגו', ונתגלתה לכולם אהבתו לעם ישראל, הוכיח אותם על עוון המרגלים בפירוש, ולא חשש, שמא תהיה פגיעה בעם ישראל, כי אחרי שהראה להם משה כמה הוא אוהב אותם, ידע שגם אם יוכיח אותם בפירוש, הם לא יתביישו ולא יפגעו כי הם בטוחים שהוא רוצה רק בטובתם.

מכאן לומדים שבתחילה כאשר אדם רוצה להוכיח איזה אדם קודם יוכיח רק בפירוש וברמז, כדי לא לפגוע ולא לבייש, אבל אחרי שאתה מראה לו כמה אתה באמת אוהב אותו, ורוצה רק בטובתו, אתה כבר יכול להוכיח אותו בפירוש, כי אחרי שהוא רואה שהכל בא מתוך אהבה, הוא לא יתבייש ולא יפגע.

אמר לו המלך כמה רע ואכזרי הכלב שבפרדס

הבן איש חי מבאר (עוד יוסף חי דרושים) עפ"י המדרש (ילקוט שמעוני תורה פרשת בשלח רמז רסא) שממשיל לאדם אחד שהיה קרוב מאוד למלך והיה כל הזמן בא לבקר את המלך, וכשהיה נכנס למלך היה המלך מכבד אותו

בשעה שבא אדם להוכיח את חברו, שעושה מעשה לא טוב, אבל העיקר הוא שתזהר בכבודו של חברך, שלא תבייש או תיפגע בכבודו של האדם, כי אם הוא מבייש או פוגע ביהודי, יצא שכרו בהפסדו.

נתן הנביא שהוכיח את דוד

המלך ברמז

הגמרא אומרת (סנהדרין קז א) "אמר רב יהודה אמר רב לעולם אל יביא אדם עצמו לידי ניסיון, שהרי דוד מלך ישראל הביא עצמו לידי ניסיון ונכשל, אמר לפניו - רבש"ע, מפני מה אומרים אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב ואין אומרים אלוקי דוד, אמר [הקב"ה] - אינהו מינסו לי ואת לא מינסית לי [אותם העמדתי בניסיון ואילו אותך לא], אמר לפניו - רבש"ע, בחנני ונסני שנאמר (תהילים כו, ב) בחנני ה' ונסני וגו', אמר - מינסנא לך [אמר לו הקב"ה אנסה אותך], והקב"ה הביא על דוד את הניסיון של אוריה החיתי ששלח אותו לקו הראשון במלחמה כדי שייהרג, וכך יוכל להתחתן עם בת שבע אשתו. וכן מסופר בנביא על נתן הנביא שה'

הזכיר להם רק את המקומות שבהם הם הכעיסו את הקב"ה, והם יבינו ברמז את התוכחה ויבינו את המסר, אבל הם לא יתביישו.

והזכיר להם את הטובות שעשה איתם הקב"ה, כשבדרך אגב הוא מוכיח אותם. וכך אמר להם, "במדבר" - זכיתם אמנם לקבל מן, אבל יש בזה גם רמז לדיבור שדיברו כלפי מעלה כשלא היה להם אוכל "זכרנו את הדגה אשר נאכל וכו'." "בערבה" - אחרי שכבשתם את סיחון, ישבתם בשיטים וזכיתם לעושר, אבל העושר הביא אתכם לחטוא עם בנות מואב.

כמה גדול כבוד הבריות

לומדים אנחנו מהפרשה שלנו עוד דבר גדול מאוד, עד כמה גדול כבוד הבריות, עד כמה צריך לכבד כל יהודי, ולדאוג שלא לבייש חס ושלום אף יהודי, שהרי משה רבינו כשבא להוכיח את עם ישראל על שחטאו והכעיסו את הקב"ה בכל זאת, לא הוכיח אותם בפירוש אלא ברמז, משום כבודן של ישראל כדי לא לביישם.

ואומרים רבותינו ז"ל שמשה רבינו בא ללמד אותנו דבר גדול, שגם

ואת אשתו לקחת לך לאשה, ואותו הרגת בחרב בני עמון; ועתה לא תסור חרב מביתך עד עולם, עקב כי ביזיתני ותיקח את אשת אוריה החיתי להיות לך לאשה: כה אמר ה', הנני מקים עליך רעה מביתך ולקחתי את נשיך לעיניך, ונתתי לרעיך ושכב עם נשיך לעיני השמש הזאת: כי אתה עשית בסתר, ואני אעשה את הדבר הזה נגד כל ישראל ונגד השמש: ויאמר דוד אל נתן חטאתי לה', ויאמר נתן אל דוד גם ה' העביר חטאתך לא תמות", ומכאן אנו רואים שכשרצה הקב"ה להוכיח את דוד שלח את נתן הנביא שיוכיח אותו דרך משל וברמז כדי שלא לפגוע בכבודו.

רבי אלימלך ורבי זושא היו מוכיחים ברמז כדי לא לבייש

מסופר על שני האחים הקדושים רבי אלימלך מליז'נסק ורבי זושא מאנפולי זיע"א שקיבלו על עצמם ללכת בגלות במשך עשרים ואחד שנה כדי לבטל את הצרות שיהיו סמוך לביאת המשיח, ואחרי שהלכו עשרים ואחד שנה בגלות, אמרו

שלח אותו כדי להוכיח את דוד המלך ברמז, ומסופר בנביא (שמואל ב יב, א) "וישלח ה' את נתן אל דוד ויבא אליו ויאמר לו, שני אנשים היו בעיר אחת אחד עשיר ואחד ראש [ענין]: לעשיר היה צאן ובקר הרבה מאד: ולרש אין כל כי אם כבשה אחת קטנה אשר קנה ויחיה, ותגדל עמו ועם בניו יחדיו, מפתו תאכל ומכוסו תשתה ובחיקו תשכב ותהי לו כבת: ויבא הלך לאיש העשיר, ויחמול לקחת מצאנו ומבקר לעשות לאורח הבא לו, וייקח את כבשת האיש הראש, ויעשה לאיש הבא אליו: ויחר אף דוד באיש מאד, ויאמר אל נתן חי ה' כי בן מות האיש העושה זאת: ואת הכבשה ישלם ארבעתיים, עקב אשר עשה את הדבר הזה ועל אשר לא חמל: ויאמר נתן אל דוד אתה האיש כה אמר ה' אלוקי ישראל, אנכי משחתיך למלך על ישראל ואנכי הצלתיך מיד שאול: ואתנה לך את בית אדוניך ואת נשי אדוניך בחיקך, ואתנה לך את בית ישראל ויהודה, ואם מעט ואוסיפה לך כהנה וכהנה: מדוע בזית את דבר ה' לעשות הרע בעיניו, את אוריה החיתי הכית בחרב,

תפילין זה אחד המצוות החשובות ביותר בתורה, ובעל הבית שמע את הדברים, ובא לרבי אלימלך ואמר לו רבי גם אני לא מניח תפילין, לא ידעתי כמה זה חשוב מצוות תפילין, וקם רבי אלימלך וכתב תפילין לאותו יהודי.

אנחנו רואים שמעלתם וכוחם של הצדיקים שהיו יודעים איך להוכיח, ואיך לקרב יהודים לבורא עולם, כי רוב אותם יהודים שלא מקיימים מצוות, זה רק בגלל שלא היה מי שילמד אותם את המצוות, לא היה מי שילמד אותם מה זה שמירת שבת, מה זה להניח תפילין, מה זה טהרת המשפחה, לא היה מי שילמד אותם כמה התורה והמצוות מביאות ברכה לאדם, לא רק בעולם הבא אלא גם בעולם הזה.

משה רבינו הוכיח את בני

ישראל סמוך לפטירתו

ואומרים רבותינו ז"ל שמתי משה רבינו דיבר דברים אלו? אותו זמן היה סמוך לפטירתו של משה רבינו, וכן אותו זמן היה, שלושים ושישה ימים לפני שנכנסו בני ישראל לארץ

ביטלנו חבלי משיח, ביטלנו את כל הצרות שיהיו לפני ביאת המשיח, אבל בתנאי אחד, אם יהיו כל עם ישראל באחדות גמורה, כל הצרות של חבלי המשיח יתבטלו.

ומסופר עליהם שאם היו שומעים על יהודי שלא שומר שבת, מיד היו הולכים אצלו, מבקשים להתארח אצלו לילה אחד, ורבי אלימלך היה יושב בלילה, ומוכיח את רבי זושא, ואומר לו זושא, למה אתה לא שומר שבת, הרי השבת זה מקור הברכה, והיה מדבר איתו כמה זה חשוב ליהודי שמירת השבת, ובעל הבית היה שומע את כל דברי המוסר שהיה אומר רבי אלימלך לרבי זושא, והיה אומר בעל הבית בלב שלו לא ידעתי כמה זה חשוב שמירת שבת, אבל עכשיו ששמעתי כמה זה חשוב שמירת שבת, אני יתחיל לשמור שבת, ולא היה יודע בעל הבית שכל דבריו של רבי אלימלך מכוונים אליו. וכך מסופר שפעם אחת שמעו שאיזה יהודי לא מניח תפילין, והגיעו אליו וביקשו להתארח אצלו, ובלילה היה רבי אלימלך אומר לרבי זושא, זושא למה אתה לא מניח תפילין, הרי

ויצו את שלמה בנו לאמר אנוכי הולך בדרך כל הארץ וחזקת והיית לאיש". וכן עשה שמואל הנביא שהוכיח את עמ"י כשהוא היה זקן, וכמו שמבואר בנביא (שמואל א יב) ויאמר שמואל אל כל ישראל הנה שמעתי בקולכם לכל אשר אמרתם לי ואמליך עליכם מלך. ועתה הנה המלך מתהלך לפניכם ואני זקנתי ושבתי ובני הנם אתכם ואני התהלכתי לפניכם מנערי עד היום הזה. הנני ענו בי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי וחמור מי לקחתי ואת מי עשקתי את מי רצותי ומיד מי לקחתי כופר ואעלים עיני בו ואשיב לכם'.

כל המלבין את פני חבריו ברבים אין לו חלק לעולם הבא

אחד העבירות החמורות ביותר בתורה, זה אדם שמבייש את חבריו ברבים, עד שאמרו חז"ל (בבא מציעא נט א) כל המלבין את פני חבריו ברבים אין לו חלק לעולם הבא. ורואים עד כמה חמור החטא של המלבין פני חבריו ברבים, שאפילו מי שעובד עבודה זרה יש לו חלק לעוה"ב, אבל

ישראל, אלה בגמטריא שלושים ושש.

משה רבינו למד מיעקב אבינו

ושואל רש"י (דברים א ג) ממי למד משה רבינו להוכיח את בני ישראל דווקא סמוך לפטירתו? אלא אומר רש"י בשם הספרי (פ"ב) שמשה רבינו למד מיעקב אבינו, כמו שיעקב אבינו לא הוכיח את בניו אלא סמוך לפטירתו.

ולמה המתין יעקב סמוך לפטירתו?

אלא אמר יעקב אם אני יוכיח את בני הם יתביישו ממני ויתרחקו ממני וילכו להידבק בעשיו הרשע, לכן יעקב אבינו הוכיח את בניו דווקא סמוך לפטירתו, וממנו למד משה רבינו אף הוא לא הוכיח את עם ישראל אלא סמוך לפטירתו, כי אמר משה אם אני יוכיח את בני ישראל הם יתביישו, ויתרחקו ממני, וילכו להידבק בגויים.

וכן דוד המלך הוכיח את שלמה בנו, דווקא סמוך לפטירתו, כמו שכתוב (מלכים א ב א) "ויקרבו ימי דוד למות

בחור של ציר הדלת, העני מצאם ולא ידע מי הניחם, פעם אחת אמר העני בלבו, אמתין ואראה מי משליך לי את הכסף, אותו היום התאחר מר עוקבא בבית המדרש, וכשהלך לבית העני התלוותה אליו אשתו, כיון שהרגיש בהם העני, יצא ממחבואו כדי לראותם, אבל הם ברחו מפניו, במנוסתם ראו תנור, נכנסו שניהם לתוכו, והתחבאו שם, אותו תנור היה לאחר שגרפו והוציאו מתוכו הגחלים, ועדיין חומו עמו, ורגליו של מר עוקבא נכוו, ושואלת הגמרא מניין למד מר עוקבא לנהוג כך?

אלא מפני שאמרו שנח (-עדיף) לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים, ולכן נכנס מר עוקבא לתוך תנור רותח ובלבד לא לבייש את העני.

העיקר שלא יתבוה האדם ואפילו אדם רשע כבלעם

ואמרת לנו התורה (במדבר כב כח) "ויפתח ה' את פי האתון", וכתוב במשנה במסכת אבות (ה ו) שאחד מעשרה דברים שנבראו בערב שבת בין השמשות היא פי האתון שהאתון

מלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעוה"ב.

אמרה תמר אם יודה יהודה מעצמו טוב ואם לא אשרף ולא אלבין את פניו

הגמרא במסכת כתובות (סז ב) אומרת נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים מנלן?

מתמר כלתו של יהודה שנאמר (בראשית לח כה) "היא מוצאת להישרף" שבאו וסיפרו ליהודה שתמר כלתו זינתה, אמר יהודה הוציאה ותשרף, ותמר שלחה לו (בראשית לח כה) "לאיש אשר לו החותמת והפתילים אנוכי הרה", אמרה תמר אם יודה יהודה מעצמו שהוא בא עלי, טוב ואם הוא לא יודה אני אשרף ולא אלבין את פניו.

מר עוקבא ואשתו נכנסו לתוך תנור רותח

וכן מסופר בגמרא במסכת כתובות (סז ב) על מר עוקבא שהיה איזה עני שהיה גר בשכונתו, ובכל יום היה רגיל מר עוקבא להשליך ארבעה זוזים

את האתון. ורואים שלמרות שאם לא היה הקב"ה הורג את האתון, היה נהיה קידוש ה' גדול בעולם, שכל מקום היו אומרים זה האתון שהקב"ה פתח את פיה ודיברה, אבל אמר הקב"ה עדיף שלא יהיה קידוש ה', אבל העיקר שלא יתבזה האדם, ואפילו אדם רשע כבלעם הרשע, חס הקב"ה על כבודו והרג את האתון.

אמר הקב"ה בזכות רחל אני מביא את הגאולה

וידועים דברי חז"ל בשעת חורבן בית המקדש ומבואר בהרחבה במדרש (פתיחה דחכימי לאיכה) עד כמה לא עזרה זכותו של אברהם, ולא זכותו של יצחק, ולא זכותו של יעקב, אלא רק זכותה של רחל.

וז"ל המדרש 'אמר רבי שמואל בר נחמן, בשעה שחרב בית המקדש בא אברהם לפני הקדוש ברוך הוא בוכה וממרט זקנו ותולש שערות ראשו ומכה את פניו וקורע את בגדיו ואפר על ראשו, והיה מהלך בבית המקדש וסופד וצועק, אמר לפני הקדוש ברוך הוא מפני מה נשתנית מכל אומה

תדבר, זה היה הפעם הראשונה מבריאת העולם שבעל חי היה מדבר, ומה אמרה האתון לבלעם (במדבר כב כח) "מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים?" אתה יודע למה נעצרת במקומי, כי יש מלאך עם חרב שלופה שחוסם את הדרך, והקב"ה פקח גם את עיניו של בלעם וגם הוא ראה את מלאך ה' עם חרב שלופה, (במדבר כב לא) "ויגל ה' את עיני בלעם וירא את מלאך ה' ניצב בדרך וחרבו שלופה בידו".

ומבואר במדרש (במ"ר כ"ד), בוא ותראה כמה הקב"ה חס כל כבודו של האדם שהרי בשעה שבלעם הרשע בא לקלל את עם ישראל כתוב בתורה (במדבר כב כח) "ויפתח ה' את פי האתון", והאתון הוכיחה את בלעם מה אתה לא רואה שיש כאן מלאך שעומד ממול ויש לו חרב ביד, איך אתה רוצה שאני לא יעצור, ומה עשה הקב"ה, מיד אחר כך הקב"ה הרג את האתון, ולמה הקב"ה הרג את האתון, מכיון שאם הקב"ה לא היה הורג את האתון, היו הבריות אומרות תראו זה האתון, שדיברה וביישה את בלעם, ובגלל כבודו של בלעם הקב"ה הרג

ולשון שבאתי לידי בושה וכלימה זאת, וכו”

’מיד פתח אברהם לפני הקדוש ברוך הוא ואמר רבונו של עולם למאה שנה נתת לי בן, וכשעמד על דעתו והיה בחור בן שלושים ושבע שנים אמרת לי העלהו עולה לפני, ונעשיתי עליו כאכזרי ולא ריחמתי עליו, אלא אני בעצמי כפתתי אותו, ולא תזכור לי זאת ולא תרחם על בני’.

’פתח יצחק ואמר רבונו של עולם, כשאמר לי אבא (בראשית כב, ח): אלוקים יראה לו השה לעולה בני, לא עכבתי על דבריך ונעקדתי ברצון לבי על גבי המזבח ופשטתי את צווארי תחת הסכין, ולא תזכור לי זאת ולא תרחם על בני’.

’פתח יעקב ואמר רבונו של עולם, לא עשרים שנה עמדתי בבית לבן, וכשיצאתי מביתו פגע בי עשו הרשע ובקש להרוג את בני ומסרתי עצמי למיתה עליהם, ועכשיו נמסרו ביד אויביהם כצאן לטבחה, לאחר שגידלתים כאפרוחים של תרנגולים וסבלתי עליהם צער גדול בנים, כי רוב ימי הייתי בצער גדול בעבורם, ועתה לא תזכור לי זאת לרחם על

בני’.

’פתח משה ואמר רבונו של עולם, לא רועה נאמן הייתי על ישראל ארבעים שנה ורצתי לפניהם כסוס במדבר, וכשהגיע זמן שיכנסו לארץ גזרת עלי במדבר יפלו עצמותי, ועכשיו שגלו שלחת לי לספוד ולבכות עליהם, זהו המשל שאומרים בני אדם מטוב אדוני לא טוב לי ומרעתו רע לי’.

’באותה שעה קפצה רחל אמנו לפני הקדוש ברוך הוא ואמרה רבונו של עולם, גלוי לפניך שיעקב עבדך אהבני אהבה יתרה ועבד בשבילי לאבא שבע שנים, וכשהשלימו אותן שבע שנים והגיע זמן נשואי לבעלי, יעץ אבי להחליפני לבעלי בשביל אחותי, והקשה עלי הדבר עד מאד כי נודעה לי העצה, והודעתי לבעלי ומסרתי לו סימן שיכיר ביני ובין אחותי כדי שלא יוכל אבי להחליפני, ולאחר כן נחמתי בעצמי וסבלתי את תאוותי וריחמתי על אחותי שלא תצא לחרפה, ולערב חלפו אחותי לבעלי בשבילי, ומסרתי לאחותי כל הסימנים שמסרתי לבעלי, כדי שיהא סבור שהיא רחל. ולא עוד אלא שנכנסתי תחת המטה שהיה שוכב עם אחותי והיה מדבר

משלה למען הטוב של אחותה, כי כשאדם יודע להקריב משלו לחברו ולא להפסיד רק לשום אדם אלא לחברו ומקבל הדין באהבה, רחמים גדולים יורדים לעולם, ואף מן המצבים והמשברים הגדולים אשר האדם חושב שאין דרך לצאת ולהיפטר מהם נושע האדם, רואים אנחנו האבות הקדושים עם כל מעלתם לא הצליחו בתפילתם, ורק רחל שהיא דאגה שלא לבייש את אחותה מיד הקב"ה אמר בזכות רחל אני מביא את הגאולה.

עדיף שאבא יישאר בצערך ובאבלותו העיקר שלא לגרום שיהביישו אחיו

וכן אנו מוצאים אצל יוסף הצדיק עד כמה היה זהיר בכבוד הבריות כמו שכתב האור החיים הקדוש (בראשית מה כו) שהטעם שיוסף הצדיק בשעה שהתמנה להיות שליט על כל ארץ מצרים לא שלח איזה מכתב או שליח לאבא שלו ליעקב אבינו שידע שיוסף הוא חי והוא מלך במצרים ויפסק צערו של יעקב אבינו. וז"ל 'והן אמת בימי עבודתו נוכל

עמה והיא שותקת ואני משיבתו על כל דבר ודבר, כדי שלא יכיר לקול אחותי וגמלתי חסד עמה, ולא קנאתי בה ולא הוצאתיה לחרפה. ומה אני שאני בשר ודם עפר ואפר לא קנאתי לצרה שלי ולא הוצאתיה לבושה ולחרפה, ואתה מלך חי וקים, רחמן, מפני מה קנאת לעבודת כוכבים שאין בה ממש, והגלית בני ונהרגו בחרב ועשו אויבים בם כרצונם. מיד נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא ואמר, בשבילך רחל אני מחזיר את ישראל למקומן, הדא הוא דכתיב (ירמיה לא, יד): כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להינחם על בניה כי איננו. וכתיב (ירמיה לא, יד): כה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך וגו', וכתיב (ירמיה לא, יד): ויש תקוה לאחריתך נאם ה' ושבנו בנים לגבולם'.

כל הכוחות של עם ישראל, אבות העולם השורשים, לא הצליחו לעורר רחמים מפני מידת הדין שהייתה מתוחה ביותר, אבל רק דבר אחד עצר את הדין הקשה ועורר רחמים, מעשה רחל אמנו שידעה להפסיד

האש ואל ילבין פני חבירו וחש על כבוד האחים מלביישם לפני יעקב ויצחק וכל זרע יעקב וסבל שישאר אביו בצערו מלביישם'.

ומבואר בדבריו שלמרות שהיה מלך לא גילה מכיון שאמרו חז"ל בגמרא במסכת בבא מציעא (נט א) "נוח לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין מפני חבירו ברבים", וחשש יוסף הצדיק, שאם ישלח שליח ליעקב אבינו שהוא חי, האחים שמכרו אותו לעבד יתביישו, שהרי השבטים אמרו ליעקב אבינו (בראשית לז לג) "טרוף טרוף יוסף" ועכשיו יתברר שהם מכרו אותו לעבד, לכן סבר יוסף הצדיק עדיף שאבא יישאר בצערו, ובאבלותו, ואף ימשיך להישאר בלי רוח הקודש, והעיקר לא לגרום שיתביישו אחיו, של יוסף הצדיק.

אמר יוסף בלבו מוטב

שאהרג ולא אבייש את אחי

בפני המצרים

וכן אנו רואים שבשעה שעמד יוסף הצדיק להתגלות לאחיו ולומר להם (בראשית מה ד) "אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי מצרימה" נאמר (בראשית

לומר כי עשה ולא הצליח אלא אחר שעלה לגדולה למה לא כתב אגרת לאביו להפיג צערו כי יודע היה יוסף גודל הפלגת חיבת יעקב בו ויתאבל עליו ימים רבים ולמה לא שלח לבשרו, ותגדל עוד הקושיא על ימי הרעב שהיו עוברים ושבים מארץ מצרים לארץ כנען ולא חש על צערו ועוד מי התיר לו אחר שבאו אחיו להאריך לו ימי צרה שלא להודיעו תיכף ומיד:

ונראה כי טעמו של יוסף טעם לשבח והוא כי מעת ירדתו למצרים עד עת בוא דברו יתברך והוציאו מבית האסורים למלוך אין סיפק בידו להודיע לאביו ואפילו שיונח שהיה סיפק בידו חש על נפשו שידעו אחיו בדבר ולצד בושתם וכלימתם מאביהם ימסרו עצמם עליו לאבדו מן העולם לבל תגיע להם בושת מאביהם וגם אפשר כי יקללם וימית כולם ומצד זה יבקשו לקעקעו מהעולם לזה חש על נפשו שידעו אחיו בדבר וימנע מבא בדמי נפשו ואחר צאתו ממאסר ונעשה שר גדול והלכה לה חששה ראשונה אף על פי כן נמנע מהודיע לאביו והוא על דרך אומרם ז"ל (ב"ק נט א) מוטב שיפיל אדם עצמו לכבשן

עצמו לדעת ולמה? בגלל שאם לא ינהגו עליו אבילות, יהיה בושה גדולה למשפחה, וכדי לא לבייש את המשפחה, ומשום כבוד המשפחה, כן ינהגו עליו מנהגי אבילות, כדי שהבריות יאמרו אם נוהגים עליו מנהג אבילות, כנראה שלא נחשב למאבד עצמו לדעת.

היזהרו בכבוד חבריכם ובכך תזכו להי העולם הבא

הגמרא במסכת ברכות (כח ב) מספרת שרבי אליעזר בן הורקנוס היה חולה ועמד למות ונכנסו תלמידיו לבקרו, ושאלו אותו רבינו למדנו אורחות חיים כדי שנזכה בהם לחיי העולם הבא, אמר להם רבי אליעזר היזהרו בכבוד חבריכם, ובכך תזכו לחיי העולם הבא.

בגלל בושה של יהודי אחד נחרב בית המקדש

הגמרא אומרת במסכת גיטין (נז א) אומרת שהסיבה לחורבן בית המקדש בגלל שפגעו בכבודו של יהודי אחד וכך אומרת הגמרא אמר רבי אלעזר בא וראה כמה גדול כוחה של בושה, שהרי סייע הקב"ה את בר

מה א) "ויקרא הוציאו כל איש מעלי, ולא עמד איש איתו בהתוודע יוסף אל אחיו".

ואומר המדרש תנחומא (ויגש ה) 'אמר רבי שמואל בר נחמן לסכנה גדולה ירד יוסף שאם הרגוהו אחיו אין בריה בעולם מכירו, ולמה אמר הוציאו כל איש מעלי אלא כך אמר יוסף בלבו מוטב שאהרג ולא אבייש את אחי בפני המצרים'.

רואים אנו את מעלתו של יוסף הצדיק אף על פי שהיה מקום לחשוש שמא יהרגו אותו אחיו אם יצאו כל השומרים מעליו בכל זאת הכניס יוסף את עצמו לסכנה, ובלבד שלא יתביישו אחיו בפני המצרים בשעה שיאמר להם "אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אותי".

נוהגים אבילות שלא לבייש את המשפחה

חז"ל אומרים שאדם שמאבד את עצמו לדעת מצד הדין אין עליו שום דיני אבילות, ומצד הדין לא יושבים עליו שבעה, אבל אומר רבינו החתם סופר, שנוהגים כן לנהוג מנהג אבילות, אפילו על יהודי שאיבד

מלא על כל הסעודה כולה, אולם בעל הבית לא הסכים ועמד והוציאו וגירשו בבושת פנים מהסעודה, אמר אותו יהודי הואיל וישבו שם חכמים ולא מיחו בבעל הבית שגרם לי כאלו בושות סימן שנח להם בדבר, ולכן בכדי לנקום בהם הוא הלך והלשין לקיסר של רומי שמרדו בו היהודים, והסימן לכך שישלח קרבן להקריב בבית המקדש ויראה שהיהודים לא יקריבו את הקורבן, שלח בידו קרבן והלך ועשה בקרבן מום, ובעל מום אי אפשר להקריבו בבית המקדש, וכשהביא את הקרבן וראו בעל מום לא הקריבו את הקרבן, וכששמע כך נירון הקיסר עלה לירושלים כדי להחריב את בית המקדש, ובדרך פגש ילד יהודי אמר לו תגיד לי פסוק מה למדת היום? א"ל התינוק כתוב בפסוק (יחזקאל כה יד) "ונתתי את נקמתי באדום" אמר נירון הקיסר הקב"ה רוצה להחריב את ביתו ורוצה שאני יהיה שליחו הרע ואח"כ יתנקם בי, מיד ברח והלך והתגייר וממנו יצא התנא הק' רבי מאיר בעל הנס, ובא אחריו טיטוס והחריב את בית המקדש.

קמצא והחריב את ביתו ושרף את היכלו, בית המקדש נשרף ונחרב בגלל יחיד אשר בושנו הניעה אותו להיות רוודף של כל ישראל ולמוסרם למלך רומי, ואפילו בושנו של אדם הפחות בוקעת רקיעים (בראשית טו) "כי בצלם אלקים ברא את האדם" והיא שהחריבה את בית המקדש ושרפה את ההיכל.

וכך היה המעשה אדם אחד היה לו אוהב בשם קמצא, אבל את בנו של קמצא היה שונא שנאה גדולה, אותו יהודי עשה סעודה גדולה ואמר למשרתו שילך ויזמין את קמצא לסעודה, הלך המשרת והביא בטעות את בר קמצא, באמצע הסעודה עבר בעל הבית בין המוזמנים והנה להפתעתו רואה הוא את בר קמצא שונאו, כעס בעל הבית ואמר לו הרי אתה שונא לי מה אתה עושה כאן? עמוד מיד וצא!

התבייש בר קמצא לצאת מן הסעודה וביקש מבעל הבית הואיל וכבר באתי הנח לי להישאר ואשלם לך תשלום מלא על המנה שלי, אולם בעל הסעודה לא הסכים, התחנן בר קמצא וא"ל אני אשלם לך תשלום

מאוד כתוב בתורה (ויקרא יט ז) "הוכיח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא". מסופר על גדולי הצדיקים שהיו שוכרים אדם בממון כדי שיוכיח אותם מה הם צריכים לתקן במעשים שלהם, כי אין אדם מושלם וכל אדם צריך לקבל תוכחה.

"בעטרה שעטרה לו אימו"

שלמה המלך אומר בשיר השירים (שיר השירים ג יא) "בעטרה שעטרה לו אימו", ואומרים חז"ל איזה עטרה עיטרה לו אימו? שהיתה האמא שלו שלמה מוכיחה אותו ואומרת לו דברי מוסר ושלמה המלך, שהיה חכם מכל האדם, היה אומר כל מה שזכיתי בזכות אותם דברי תוכחות ומוסר, שהיתה אימי מוכיחה אותי, ולקח את אותם דברי תוכחה, ושם אותם כתר על ראשו.

"ביום התונתו וביום שמהת

ליבו"

ואומרים חז"ל (תענית כו ב) "ביום חתונתו" יום קבלת התורה "וביום שימחת ליבו" יום חנוכת בית המקדש, ואומרים חז"ל שבאותו

הצער נגזר על האדם בגלל שבייש איזה אדם

לפעמים יש לאדם כל מיני צרות ובעיות ועיכובים אם זה בפרנסה או בבנים או בכל דבר, וזה נגזר על האדם בגלל שבייש איזה אדם וזה עוון חמור בשמים מאוד כי אמרו חז"ל (בבא מציעא נט א) כל המלבין את חבריו ברבים אין לו חלק לעולם הבא.

מסופר על מוז"ק הקדוש הבבא מאיר שבא איזה אברך להתברך שלא זכה להיפקד בזרש"ק במשך שנים רבות, ואמר לו הצדיק לא זכית להיפקד בבנים בגלל שלפני עשרים שנה ביישת איזה יהודי ברבים ועדיין הוא מקטרג עליך, לך תבקש ממנו מחילה ומיד תזכה להיפקד בבנים, וכך באמת היה הוא הלך והיה בטוח שכבר היהודי הזה שכח מהמעשה, אבל הוא גילה שהיהודי הזה עדיין זוכר ועדיין פגוע מאותו מעשה, עד שהצליח לפייס אותו ואחרי זמן קצר זכה להיפקד בזרש"ק.

מעלת התוכחה

המעלה של התוכחה היא גדולה

ואמרו לרבינו האר"י, שלא כדאי שילך להוכיח את אותו יהודי, כי אנחנו מכירים את אותו אדם, והוא לא ישמע כלל, גם אם תוכיח אותו. מה עשה רבינו האר"י הקדוש הלך לבית של אותו יהודי ודפק בדלת, וכשפתח בעל הבית, שאל מה אתה מבקש, והיה רבינו האר"י הקדוש שותק, שאל אותו מה אתה מבקש? אמר לו "כשם שמצווה לומר דבר הנשמע כך מצווה שלא לומר דבר שלא ישמע", אמר לו בעל הבית למה באת לכאן אם אתה לא רוצה לדבר? אמר לו כי כדי לקיים את המצווה, שמצווה שלא לומר דבר שלא ישמע צריך לבוא ולשתוק, כי אם לא יבוא איך יקיים המצווה, התחיל בעל הבית לבקש מרבינו האר"י הקדוש שיגיד לו למה הוא בא, והיה מתחנן אליו בבקשה ממך תגיד לי למה באת? אמר לו האר"י הקדוש אבל עדיף שאני לא יאמר כי אמרו לי שאתה לא תשמע, ומצווה שלא לומר דבר שלא ישמע, והתחיל בעל הבית להתחנן לרבינו האר"י הק' שיגיד למה בא, ואמר לו, בתנאי שאם אני יגיד אתה תישמע, והסכים והתחיל רבינו האר"י

יום שחנך שלמה את בית המקדש, שלמה המלך נרדם, והמפתחות של בית המקדש היו אצלו, והכהנים רצו להיכנס לבית המקדש להקריב קורבנות, ולא היו יכולים, ולא ידעו מי יכול להעיר את שלמה, עד שהלכו הכהנים, לאמא של שלמה, והיא באה להעיר אותו, ואמרה לו דברי תוכחה ומוסר, וזה הפירוש בעטרה שעטרה לו אימו ביום חתונתו וביום שמחת ליבו.

כשם שמצווה לומר דבר שנשמע רק מצווה שלא לומר דבר שלא ישמע

ואף על פי שמעלת התוכחה היא גדולה מאוד, אבל צריך חכמה גדולה איך להוכיח, ומתי להוכיח, ושלא יבייש את חברו בשעה שמוכיח אותו, כדי שלא יהיה יוצא שכרו בהפסדו, כי אמרו חז"ל (יבמות סה ב) כשם שמצווה לומר דבר שנשמע רק מצווה שלא לומר דבר שלא ישמע. ומסופר על רבינו האר"י הקדוש ששמע שיש יהודי בעיר צפת שאוכל ביום כיפור ורצה רבינו האר"י ללכת כדי להוכיח אותו על מעשיו הרעים,

כל הממון שהיה מונח לפניהם בשביל עסק השחוק שהיה לערך עשרה זהובים ויתנו אותו לתלמיד חכם בתור קנס שיקחהו לעצמו ויתפלל על כפרתם, והוא לקח הקנס מידם וידבר להם דברי מוסר שלא ישובו לכסלה וילך לו.

ויהי אחר כמה שנים בליל ט' באב, נדחק אותו תלמיד חכם בשביל פרנסה עד מאוד ולא מצא פתרון משום אדם ועודנו נבוך ומחשב איך יעשה, ויזכור הדבר ההוא ויאמר בלבו בודאי אלו האנשים חזרו לסורם הרע והנם עתה משחקים בקוביא בחצר ההוא אלך שם ואוכיחם ואקח מהם קנס ואתפרנס בו.

וילך באותו מבוי וירא החצר פתוח וקול המשחקים בקוביא נשמע בחוץ וישמח על הדבר ויכנס פתאום ויאמר להם הוי נבלים איך חזרתם לסורכם הרע לשחק בקוביא, ועדין לא סיים דבריו, ויקומו עליו נצבים כמו נד, ויחרפוהו ויקללוהו, ויאמרו לו צא מכאן, מי שמך שר ושופט עלינו, ויבקשו להכותו מכה רבה, ויברח וינס ויצא החוצה.

ויהיה נבוך מאוד לדעת מה זה ועל מה

הקדוש לדבר על ליבו, ואמר לו דברי תוכחה ומוסר, עד שהצליח להחזירו בתשובה שלימה.

רק מתי שהתוכחה היא מהלב היא מתקבלת על לב השומעים

וכדי שדברי התוכחות יתקבלו על לב האדם צריך האדם להוכיח מכל הלב לשם שמים, כי אם לא מוכיח מכל הלב לשם שמים דברי התוכחה לא יתקבלו על לב השומעים.

בספר אהבת חיים מביא מעשה בתלמיד חכם אחד שהיה מהלך בליל תשעה באב במבוי אחד וראה חצר פתוח וקולות רבים נשמעים מתוכו של צחוק וקלות ראש, והבין מן הקולות שלהם שיש שם חבורה אחת יושבים ומשחקים בקובייה.

והוא נתקנא קנאת ה' ויכנס שם פתאום ויגש אליהם וידבר אתם קשות הוי נבלים, מה המעשה הרע הזה אשר אתם עושים לשחק בקובייה האסורה, ולגזול זה מזה.

והאנשים ההם נפלה אימתו עליהם ויבשו ממנו וכולם קמו ונפלו לפניו ויאמרו לא נשוב עוד לכסלה, ויתנדבו

אותו למשפט ונגזר דינו להתלות על העץ בכיכר העיר, והגיע היום שצריך לתלות אותו על העץ והביאו אותו לכיכר העיר ואותו אדם היה פיקח גדול והיה המנהג שהמלך וכל השרים מגיעים לראות איך תולים את מי שגנב, ולפני שתלו אותו על העץ שאלו אותו מה הבקשה שלו האחרונה, אמר יש לי סוד שרק אני יודע אותו בעולם ולפני שאני ימות אני מסכים לספר את הסוד הזה רק למלך בעצמו, קראו למלך ואמר אותו גנב למלך אדוני המלך יש לי סוד גדול שאם אדם לוקח גרעין וזורע את הגרעין באדמה ובתוך שלושה ימים כבר העץ יגדל ויוציא פירות, אבל בתנאי אחד שמי ששותל את הגרעין של הפרי באדמה אף פעם לא גנב.

לכן עכשיו יביאו גרעין של פרי והמלך ודאי אף פעם לא גנב והמלך ישתול ובתוך שלושה ימים כבר יגדל העץ ויוציא פירות, אמר לו המלך תשמע שהייתי ילד קטן גנבתי לאבא שלי קצת כסף לכן אני לא יכול. אמר הגנב אולי המלך יקרא לשר האוצר קרא המלך לשר האוצר, א"ל אם אדם שאף פעם לא גנב ישתול את

זה הלא קודם כמה שנים כשהוכיחם נפל פחדו עליהם ויבשו ממנו ויתחננו אליו ועתה מצד לצד חרפוהו ובזוהו ובקשו להכותו על תוכחתו.

וילך אצל רבו ויספר לו הדבר הזה אשר קרהו, ויאמר לו רבו הטעם פשוט הוא כי בראשונה בעת שנכנסת להוכיחם היתה כונתך לשם שמים כי נתקנאת קנאת ה' ולא עלתה על לבך הנאת ממון לעצמך, על כן הקדוש ברוך הוא היה בעזרך והטיל אימה ופחד עליהם מדברי תוכחתך וכמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (ברכות ו ב) כל מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים, כי השם יתברך יהיה בעזרו שיעשו דבריו פירות ופועל גדול בלב השומע, אך בביאה שניה היתה כונתך בשביל הנאת עצמך כדי שתיקח מהם קנס ותתפרנס בו, לכך לא בא לך עזר מאת ה' ודברך לא עשו רושם והם התריסו כנגדך כפי הטבע.

הזכייה בהכמה וניצל מגזר

דין מוות

רבי חיים פלאגי זיע"א מספר מעשה באדם אחד שגנב ואחרי שתפסו אותו כמה פעמים שגנב העמידו

והריני אוהב כל אחד מישראל כנפשי ומאודי, כיון שהעיקר בעבודת השם הוא כבוד הבריות ואהבת הבריות ואם חסר בכבוד הבריות ואהבת הבריות חסר את העיקר.

אני שמה שזכיתי בחצי

עולם הבא שהרי לפני

שהעגלון מהל לי לא היה לי

כלל חלק לעולם הבא

הרב הקדוש הנודע ביהודה מספר מעשה ברבי דוד בכר זצ"ל שהיה גדול מאוד בתורה והיה עשיר גדול שיירש ירושה גדולה מאוד מאבותיו והיה מתמיד גדול ולא היה מאבד אפילו רגע אחד, וכשהגיע זמן ועמד בנו של הרב להתחתן כמה ימים קודם החתונה זימן הרב אליו את העגלון כדי לסכם עימו שייקח אותו לחתונה, ופסק עמו כמה לשלם לו ושאל הרב את העגלון כמה זמן דרוש לנסיעה כדי שיידע הרב באיזה שעה לצאת לדרך כי הרב היה מתמיד גדול בתורה ולא רצה להתבטל אפילו לרגע מלימוד תורה, ענה העגלון לרב שהמרחק הוא שעה וחצי אם כן אמר לו הרב לעגלון תופיע בפתח

הגרעין של הפרי בתוך שלושה ימים הוא יוציא פירות, אמר לו שר האוצר אני כל היום מתעסק עם כסף אולי פעם בטעות לקחת כמה פרוטות לכן אני לא יכול, אמר הגנב למלך יש כל כך הרבה שרים בטוח יש בהם אחד שמעולם לא גנב אפילו פרוטה, חיפש המלך כל מי שהמלך שאל היה אומר לו אני לא יכול לשתול את הגרעין אולי פעם לקחתי משהו בלי כוונה בסוף.

כשמוע הגנב את דבריהם נפל לרגלי המלך והתחנן "אדוני המלך רואה שכל השרים והחכמים מודים שאין ידיהם נקיות מגנבה, וגם אדוני המלך אמר כן, ומה חטאתי אני שגנבתי בדוחק, כדי להאכיל את אשתי וילדי, שרעבו ללחם, וכי בשביל כך עלי למות?" ריחם עליו המלך וחנן אותו לחיים טובים, והיה גם מפרנסו בקצבה קבועה, והכל בזכות חוכמתו, שידע מתי להוכיח וכיצד להוכיח רואים אנחנו שאדם שידוע להוכיח בחכמה דבריו מתקבלים.

רבינו האר"י הקדוש תיקן שלפני כל תפילה צריך לומר הריני מקבל עלי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך

לדרכו חזרה ולאחר סיום החתונה נחזור עם עגלון אחר, אך הרב ביקש מאוד לחפש ולמצוא מיד את העגלון שהביא את הרב לחתונה וכך במקום להשתתף יחד עם האורחים והקרובים בחתונה מצא הרב את עצמו רודף אחרי העגלון, לאחר כמה שעות נמצא העגלון ובא הרב ואמר לו ברצוני לבקש ממך מחילה וסליחה על שפגעת בי, והעגלון כלל לא הבין מה הרב רוצה ממנו שהרי הוא לא נתן דעתו כלל למה שהרב קרא לעברו "בטלן" על שהאריך את הדרך אבל כשראה העגלון שהרב נותן לכך חשיבות כל כך גדולה אמר העגלון אני לא מוחל ולא סולח לא בעולם הזה ולא בעולם הבא!

הבין הרב שכנראה העגלון רוצה לנצל את עשירותו הגדולה ורוצה לקבל קצת כסף, מיד אמר לו הרב אני ייתן לך אלף מטבעות זהב רק שתמחל לי על שפגעת בי, ועדיין לא הסכים העגלון והרב היה מוסיף על הסכום עוד ועוד עד שהגיע לחצי מכל נכסיו, ועדיין העגלון לא הסכים למחול וכבר הרב היה מסכים לתת לו את כל נכסיו רק שימחל אך גם עם

בית המדרש בשעה שש בערב בדיוק, ואכן בדיוק בשעה שש הופיע העגלון בפתח בית המדרש של הצדיק והפסיק הרב מלימודו ועלה לעגלה כשהרב מלווה בשני תלמידיו והתחיל העגלון בנסיעה.

והנה עבר שעה וחצי ורואה הרב שעדיין לא רואים כלום ואורות העיר טרם נראו באופק פנה הרב לעגלון בתמיהה הלא כבר חלפו יותר משעה ומחצה ומדוע לא הגענו, כבודו צודק השיב העגלון אך מה אעשה ובגלל עייפותי לא הצלפתי מספיק בסוסים ולכן נתארך הדרך בעוד שעה, הקפיד הרב מאוד שכן כולן מחכים לרב אבי החתן ויש כאן טורח ציבור גדול מאוד, ואמר הרב לעגלון איזה בטלן אתה מדוע אתה לא עומד בזמנים שקבענו איתך, העגלון תמיד היה רגיל לקבל צעקות ותלונות מן הנוסעים ולא שם לב כלל למה שהרב קרא לו בטלן, והנה לאחר שעה נוספת הגיעו לעיר שילם הרב לעגלון את שכרו ונפרד ממנו לשלום, אולם מיד שנסתיים החופה קרא הרב לשני תלמידיו ושאל היכן העגלון?

ענו לו התלמידים העגלון יצא

היה בן שהיה בחור טוב ולמד בישיבה במרום שראה את הבושה שיש לאביו בעיר עזב את העיר ועזב את בית אביו.

והנה אחרי שלוש שנים הגיע הרש"ש שוב פעם ללמוד את אותה סוגיא בגמרא וכשפותח את הגמרא נתקל הוא בשטר של אלף רובל, ומיד נזכר בחייט והבין מיד שהחייט צודק והוא שילם את ההלוואה, אלא שלא רצה להפריע לי באמצע הלימוד והרש"ש הצטער צער גדול מאוד ושלח הרש"ש לבוא אליו.

ובא החייט לפני הרש"ש כולו שבור ורצוף אחרי שבנו עזב את ביתו וירד מכל נכסיו, וסיפר הרש"ש לחייט שמצא את הפירעון של החוב וביקש את סליחתו, ואמר הרש"ש אני מוכן להודיע ברבים שטעית ואתה שילמת את החוב בזמנו, ענה החייט מה יעזור המה שהרב יגיד כולם יאמרו שהרב רוצה לרחם עלי שכבר אין לי פרנסה שכולם הפסיקו לבוא אצלי.

וסיפר לו החייט לרש"ש שבנו עזב את ביתו ומשפחתו ועזב את העיר מרוב בושה שהתפרסם שאביו גנב את גדול הדור, ישב הרש"ש וחשב

עם הכסף בתוכה, אחרי חודש ימים בדק הרש"ש את השטרות של ההלוואה ומצא את השטר חוב של החייט וראה שהתאריך עבר כבר לפני חודש ימים ועדיין לא פרע את החוב, שלח אליו הרש"ש לאותו חייט בתביעה לבוא ולשלם את החוב, כששמע כך החייט מיד בא אל הרב ואמר הרי שילמתי את החוב כבר לפני חודש ימים, והרש"ש אומר איני יודע כלל מה אתה דובר והיכן השטר שפרעת את החוב, והיהודי מספר לרב שהוא שילם את החוב אלא שהרב היה שקוע בלימודו ולא רצה להפריעו ולכן הניח את הכסף לידו, והרש"ש חוזר ואומר לא היו דברים מעולם, הלך הרש"ש ותבע את אותו יהודי חייט לדין תורה ובינתיים התפרסם בכל העיר אותו מעשה וכולם הסכימו עם הרש"ש שלא קיבל את הפירעון.

ורבים התחילו לבזות את החייט ונעשה להלעג בעיני כל יהודי וילנא והפסיקו היהודים לבוא אצלו לתפור בגדים וירד מכל נכסיו, והתפרסם לכל שיהודי פשוט עומד לדין מול גדול הדור רבינו הרש"ש, ולאותו חייט

הגמרא בירושלמי (תלמוד ירושלמי מסכת דמאי א ה"ג) מספרת על רבי פנחס בן יאיר שקרע את הנהר ועבר בתוכו בחרבה "אמרו לו תלמידיו יכלין אנן עברין, אמר להן מאן דידע בנפשיה דלא אקיל לבר נש מישראל מן יומי יעבור, פירוש הדבר כל מי שיודע בנפשו שמעולם לא הלבין פני אדם מישראל יכול לעבור.

רבי ישמעאל כהן גדול ורבן שמעון בן גמליאל

בט' באב נוהגים להזכיר בקינות את עשרת הרוגי מלכות והטעם לכך כי אמרו חז"ל שביום ט' באב התחילו הרומאים להוציאו להורג את עשרת הרוגי מלכות.

הריגת עשרת הרוגי מלכות

אחד הגזירות הקשות ביותר שהיה לעם ישראל אחרי חורבן בית המקדש השני, היה הריגת עשרת הרוגי מלכות, שעשרה תנאים צדיקים קדושי עליון נהרגו על קידוש השם במיתות קשות ואכזריות על ידי הרומאים.

בזכות עשרת הרוגי מלכות הקב"ה מתמלא ברחמים על עם ישראל כתוב בזוהר הקדוש, שבכל בוקר

ופתאום קם ממקומו ואמר לחייט תראה יש לי בת אני יקח את הבן שלך חתן לבת שלי וידעו כולם שאתה איש ישר ונאמן, וגם הבן שלך יחזור בחי' זרה לעיר ושמח החייט ואחרי כמה ימים נעשו אירוסים בן בנו של החייט לביתו של הרש"ש.

רואים אנו כמה אדם צריך להיזהר מאוד ותמיד ישתדל לדון את חברו לכף זכות, ורואים אנו איך שגדול הדור לקח לביתו בן של החייט יהודי פשוט אע"פ שיכל לקחת לביתו בן של תלמיד חכם גדול וכל זה כדי לפייס את היהודי בגלל שחשד בו חינם.

ולומדים אנו ממעשה זה עוד דבר שלפעמים נגזר בשמים בת פלוני לפי לוני נגזר בשמים זיווג מסוים, ובפועל איך ייצא לפועל שידוך כזה ביתו של הצדיק של הדור עם ביתו של חייט של יהודי פשוט? מה עושה הקב"ה מגלגל את כל הענין הזה בצורה כזאת וכך נהיה השידוך.

**כל מי שיודע בנפשו
שמעולם לא הלבין פני אדם
מישראל יכול לעבור**

יֵצֵיא אֹתְנֶם לְהוֹרֵג בַּמָּקוֹם הָאֲחֵים שֶׁל יוֹסֵף

והמדרש (אוצר מדרשים אייזנשטיין עשרה הרוגי מלכות) מיד נתן הקדוש ברוך הוא בלב הקיסר של רומי ללמוד תורת משה מפני חכמים וזקנים, והתחיל בספר בראשית והיה לומד עד שהגיע לואלה המשפטים, וכיון שהגיע לפסוק (שמות כא טז) וגונב איש ומכרו וגו' מיד צווה למלאות פלטירו מנעלים, ושלח לקרוא לעשרה חכמי ישראל, ובאו לפניו והושיבן בקתדראות של זהב. אמר להם עומק הדין יש לי לשאול מכם ואל תאמרו לי כי אם הדין ואת האמת והמשפט. אמרו לו אמור. אמר להם ומי שגנב איש מאחיו של בני ישראל והתעמר בו ומכרו מה דינו? אמרו לו התורה אמרה מות יומת. ענה ואמר להם א"כ אתם חייבים מיתה, אמרו לו אמור למה, אמר להם על מכירת יוסף שמכרוהו אחיו, ואם הם היו בחיים הייתי דן אותם ועתה שאינם בחיים אתם תשאו עון אבותיכם.

השטן עומד לפני הקב"ה

כשמגיע זמן תפילת שחרית, בא השטן לפני הקב"ה ומביא להקב"ה את כל העוונות של כל עם ישראל, ובאותה שעה רוצה הקב"ה להחריב את כל העולם כולו, ואז הקב"ה לוקח כף מאוזנים ומניח בכף אחת את כל העוונות של עם ישראל, והכף מאוזנים נעשית כבדה מאוד מרוב כל העוונות של עם ישראל, ואז הקב"ה מניח בכף השנייה את נשמותיהן של עשרת הרוגי מלכות ומיד הם מכריעים את הכף לטובה.

בזכות עשרת הרוגי מלכות התפילה שלנו מתקבלת בשמים

ולכן תיקנו חכמים (עוד יוסף חי מקץ יד) שבכל בוקר אנחנו אומרים בתפילת שחרית (תהלים צד א) אל נקמות ה' אל נקמות הופיע, להזכיר להקב"ה את נשמותיהן של עשרת הרוגי מלכות, כי בזכות עשרת הרוגי מלכות התפילה שלנו מתקבלת בשמים.

אם הם היו כאן אז הייתי
מוציא אותם להורג אבל
בגלל שהם לא כאן אני

לעשות תשובה, הגמרא אומרת (ב"ק נ א) כל האומר הקב"ה וותרן יותרו מעיו, אבל הקב"ה נותן לאדם זמן לעשות תשובה אבל אם לא עושה תשובה הקב"ה יפרע ממנו או בעולם הזה או בעולם הבא שיחזרו בגלגול וכך האחים של יוסף הצדיק שמכרו אותו לעבד חזרו לעולם הזה בגלגול בעשרה תנאים קדושי עליון והוציאו אותם להורג במיתות קשות ואכזריות וזה היה פירעון על מכירת יוסף.

אמרו לקיסר תן לנו שלושה ימים

והמדרש מספר שאחרי ששמעו התנאים הקדושים את דבריו של קיסר רומא שרוצה להוציא אותם להרוג בעוון של מכירת יוסף אמרו לו תן לנו זמן ג' ימים אם נמצא זכות על עצמנו מוטב ואם לאו עשה מה שתחפוץ. ונתרצה להם לדבר זה,

רבי ישמעאל בהן גדול מיהר וקידש את עצמו והתעמף בטלית ותפילין ואמר שם השם המפורש ועלה לרקייע ורצו התנאים הקדושים לברר אם

והיה אומר רבנו של עולם וכי כתבת פסוק מיותר בתורה

ואומר רשב"י בזוהר הקדוש (זוהר חדש מגילת איכה נז א) שבמשך מאה שנה היה השטן עומד לפני הקב"ה, והיה אומר רבנו של עולם וכי כתבת פסוק מיותר בתורה? הרי כתבת בתורה (שמות כא טז) וגונב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת, והרי האחים של יוסף הצדיק מכרו אותו לעבד והם חייבים מיתה, ומרוב הקטרוג של השטן אז נגזר בשמים שתהרד נשמתם של האחים של יוסף הצדיק ותגלגל בעשרה תנאים קדושי עליון ויוציאו אותם להורג במיתות קשות ואכזריות ויפרע מהם על מכירת יוסף.

האחים של יוסף הצדיק שמכרו אותו לעבד חזרו לעולם הזה בגלגול בעשרה תנאים

אחד ממידותיו של הקב"ה הוא "ארך אפים" הקב"ה לא מעניש את האדם מיד אלא הקב"ה נותן לאדם זמן

אלא אלו.

רבי ישמעאל פייס את רשב"ג אולי פעם ציערת איזה אלמנה שבאה לשאול שאלה

ושני התנאים הראשונים מתוך עשרת הרוגי מלכות שהרומאים הוציאו אותם להורג היה התנא הקדוש רבי ישמעאל כהן גדול ורבן שמעון בן גמליאל, ומספר המדרש בשעה שבאו הרומאים להוציא להורג את שני התנאים הקדושים האלו אמר רבן שמעון בן גמליאל לרבי ישמעאל כהן גדול הרי עכשיו עומדים להוציא אותנו להורג כמו אנשים שהיו שודדים ורוצחים ואני לא מבין על מה? הרי קיימתי את כל התורה כולה? אמר לו רבי ישמעאל לרבן שמעון בן גמליאל הרי אתה היית הנשיא של עם ישראל ואולי פעם אחת באה איזה אלמנה או יתום לשאול אותך שאלה ואתה היית עסוק ואמרת להם להמתין וגרמת להם צער וכתוב בתורה כל אלמנה ויתום לא תענון כי אם צעוק יצעק אלי שמוע ישמע צעקתו" הקב"ה אומר

באמת הגזירה הזאת היא מאת השם יתברך יצאו מלפניו וחלו את פני ר' ישמעאל כ"ג שיזכיר השם הגדול ויעלה לרקיע ויחקור אם נגזרה גזרה מאת הש"י. וטיהר ר"י את עצמו בטבילה ובקדושין ונתעטף בטלית ובתפילין והזכיר השם המפורש בפירושו. מיד נשאו הרוח והביאו למעלה עד הרקיע הששי ופגע בו גבריאל המלאך, וא"ל אתה הוא ישמעאל שקונך משתבח בך בכל יום שיש לו עבד בארץ שדומה לקלסתר פניו? א"ל אני הוא. א"ל למה עלית לכאן. א"ל לפי שמלכות הרשעה גזרה עלינו לאבד ממנו עשרה חכמי ישראל ועליתי לידע אם הגזרה היא מאת הקדוש ברוך הוא, א"ל גבריאל אם היא גזרה לא חתומה תוכל לבטלה? א"ל הן, א"ל במה, א"ל בשם יתברך, מיד ענה גבריאל ואמר אשריכם בני אברהם יצחק ויעקב שגילה הקדוש ברוך הוא לכם מה שלא גילה למלאכי השרת.

ולמה המתין הקב"ה מזמן של השבטים עד זמן התנאים יותר מ1500 שנה? אלא שלא מצא הקב"ה עשרה צדיקים גדולים כמו השבטים

אי תורה ואי שכרה! הלשון שהיתה מבארת התורה בשבעים לשונות איך עתה לוחכת את העפר. והיה מתאונן ובוכה על רשב"ג, א"ל הקיסר מה זה ומה זה זקן שאתה בוכה על חבירך היה לך לבכות על עצמך, א"ל ר"י איני בוכה על עצמי שחברי גדול ממני בתורה ובחכמה, ועל שקדמני בישיבה של מעלה אני בוכה.

עוד הוא מדבר ומתאונן ובוכה ומ' קונן נשקפה בתו של הקיסר בעד החלון וראתה יפיו של ר' ישמעאל כהן גדול ונכמרו רחמיה עליו ושל' חה לאביה ליתן לה שאלה ובקשה אחת, ושלח לה הקיסר בתי כל אשר תאמרי אעשה חוץ מר' ישמעאל וח' ביריו. שלחה לו אבקש ממך להחיות את נפשו, שלח לה כבר נשבעתי, שלחה לו אבקשך א"כ שתצוה לה' פשיט את עור פניו כדי להסתכל בו במקום מראה, מיד צוה להפשיט את עור פניו, וכיון שהגיע למקום תפילין צעק צעקה גדולה ומרה ונזדעזעה שמים וארץ, צעק פעם שניה ונזדע' זע כסא הכבוד. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא צדיק כזה שהראית לו כל גנזי העולם עליונים

בתורה אם תגרמו צער לאלמנות או ליתומים אז אני יעשה את נשיכם אלמנות ובניכם יתומים ששמע רבן שמעון בן גמליאל את דבריו של רבי ישמעאל כהן גדול אמר לו ישמעאל אחי ניחמתני עכשיו אני מבין למה הקב"ה מוציא אותי להורג ואני מקבל עלי את הדין.

איך הוציאו להורג את רשב"ג ואת רבי ישמעאל כהן גדול

ואומר המדרש (אוצר מדרשים אייזנש' טיין עשרה הרוגי מלכות) נכנס הקיסר וכל גדולי רומי אחריו, אמר להם מי יהרג תחלה? ענה ר' שמעון בן גמליאל אני נשיא בן נשיא מזרעו של דוד מלך ישראל ע"ה אני אהרג תחלה. ענה ר' ישמעאל כ"ג ואמר אני כהן גדול בן כ"ג מזרעו של אהרן הכהן אני אהרג תחלה ואל אראה במיתת חברי, אמר הקיסר זה אמר אני אהרוג תחלה וזה אמר אני אהרוג תחלה א"כ הפי' לו גורלות ביניהם, ויפול הגורל על רשב"ג וצוה הקיסר לחתוך את ראשו תחלה וחתכוהו, ונטלו אח"כ ר"י כ"ג בין ירכיו וצוח עליו במר נפש ואמר

הרב מנעליו או נתעטף בטליתו צריך הוא לשלם בחייו?
אלא מכאן אנחנו לומדים כמה גדול "כבוד האדם", כבוד האדם זה יסוד כל התורה כולה ולכן אמר רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה" דלכאורה יש לשאול וכי זה כל המצוות והלא יש תרי"ג מצוות? אלא שבאמת זה יסוד כל התורה כולה כי יסוד כל התורה זה כבוד האדם.

אלה ר"ת אבק לשון הרע

אלה הדברים, אלה ר"ת אבק לשון הרע שבגלל לשון הרע בני ישראל התרחקו מהקב"ה, הגמרא אומרת (ב"ב קסה א) רובן בגזל ומיעוטן בעריות וכולן באבק לשון הרע גם אם לא אומר לשון הרע ממש אבל אבק לשון הרע ניכשל, אמר להם משה בגלל אבק לשון הרע ניכשלתם בכל העבירות החמורות.

ורזי תחתונים יהרג במיתה משונה מזה הרשע, זו תורה וזו שכרה? אמר להם הניחו לו שתעמוד זכותו לדורות שלאחריו. אמר הקדוש ברוך הוא מה אעשה לבני גזירה היא ואין מי שיפר אותה. יצאה ב"ק ואמרה אם אשמע קול אחר אהפוך את כל העולם לתהו ובהו. וכששמע ר"י כך שתק. א"ל הקיסר עד עתה לא בכית ולא צעקת ועתה אתה צועק, א"ל לא על נשמתו אני צועק אלא על מצות תפילין שלוקחין ממני. א"ל הקיסר עדיין אתה בוטח באלהיך, א"ל הן יק' טלני לו איחל. מיד יצאה נשמתו של ר' ישמעאל.

רואים אנחנו שהצדיקים ברגע שהבינו שאולי גרמו בושה או צער לאיזה אדם מגיע להם הגזירה הקשה הזאת בצדק.

ולכאורה צריך להבין וכי בשביל כמה רגעים ספורים של המתנה בהם נעל

שבת חזון

השבת הקרובה הבאה עלינו לטובה נקראת "שבת חזון" על שם ההפטרה שקוראים בה את דברי הנביא ישעיה שהוכיח את עם ישראל (ישעיה א א) "חזון ישעיה בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלים", והוכיח ישעיה הנביא את עם ישראל ואמר להם (ישעיה א ד) "ידע שור קונוהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן".

שבת חזון היא השבת

הגדולה ביותר מכל השבתות של כל השנה

ואומר האוהב ישראל, (דברים), ששבת חזון היא השבת הגדולה ביותר מכל השבתות של כל השנה, ויש בה מעלה גדולה יותר מכל השבתות של כל השנה כולה.

וצריך להבין שלכאורה היה נראה לומר בדיוק הפוך ששבת שלפני ט' באב היא השבת הקשה ביותר מכל השבתות של כל השנה, שהרי בהפטרה של שבת חזון קוראים דברי תוכחות מאוד קשים שהקב"ה

אומר לעם ישראל (ישעיהו א) "למה לי רוב זבחכם", "כי תבואו לראות פני מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי", "חודשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היה עלי לטורח".

"בנים גידלתי ורוממתי והם

פשעו בי"

אלא אומר רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זיע"א שיש מחלוקת בגמרא (קידושין לו א) מתי עם ישראל נקראים בנים של הקב"ה, רבי יהודה אומר רק מתי שעושים רצונו של מקום נקראים בנים של בורא עולם, אבל מתי שלא עושים רצונו של מקום לא נקראים בנים לקב"ה, אבל רבי מאיר בעל הנס חולק על רבי יהודה ואומר רבי מאיר שעם ישראל תמיד נקראים בנים של הקב"ה, וגם בשעה שעם ישראל רחוקים מהקב"ה ולא עושים את רצונו של מקום בכל זאת נקראים בנים של הקב"ה.

ואומר רבי לוי יצחק מברדיצ'וב זיע"א שמההפטרה של השבת שלנו אנחנו לומדים שעם ישראל תמיד נקראים בנים של הקב"ה גם בשעה שהתרחקו מהקב"ה בכל זאת הם נקראים בנים

של בורא עולם, כמו שכתוב בהפטרה (ישעיהו א ב) "בנים גידלתי ורוממתי והם פשעו בי" שאף על פי שפשעו בי אבל עדיין הם נקראים בנים של הקב"ה.

ידע שור קונהו - רבי אלעזר בן תורתא

והנביא ישעיה הוכיח את עם ישראל ואמר להם (ישעיהו א ג) "ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן".

הטבע בעולם שהשור מכיר את הבעל הבית שלו, אבל החמור לא מכיר את בעל הבית שלו אלא מכיר מי נותן לו לאכול בכל יום, אבל לעומת זאת ישראל לא הכירו ולא התבוננו וכפרו בהקב"ה.

ומסופר במדרש (מדרש עשרת הדברות דיבור ד, פסיקתא רבתי יד) מעשה בחסיד אחד שהייתה לו פרה אחת והיה חורש בה בכל יום ויום, וביום השבת הייתה נחה, לימים ירד אותו צדיק מנכסיו ומכרה לגוי אחד, כיון שלקחה הגוי הוציא אותה לשדה וקשר העול על צווארה, ורבעה תחת העול, ולא רצתה לעשות מלאכה ביום השבת, והיה הגוי מכה

אותה ולא הועיל כלום, כיון שראה הגוי כך, הלך אצל אותו חסיד שמכרה לו, ואמר לו: בוא וטול פרתך, ששת ימים עבדתי בה, וביום השבת הוצאת אותה לחוץ לחרוש בה ורבעה תחת העול ולא רצתה לעשות שום מלאכה בעולם, והייתי מכה אותה ולא הועיל כלום, כיון שאמר לו כך, הבין אותו חסיד, מפני מה אינה עושה מלאכה, לפי שהייתה רגילה לנוח ביום השבת, אמר לו אותו החסיד: בוא עמי ואני מעמידה לך, הלך עמו ודיבר באוזני הפרה: "אוי פרה, כשהיית בידי היית נחה בשבת, ועתה עוונותי גרמו ומכרתי אותך לזה האיש, בבקשה ממך קומי וחרשי". כיון שאמר לה כך עמדה והתחילה לחרוש. אמר לו הגוי: הגד לי, שמא כישפת אותה? לא אניח אותך עד שתגיד לי מה עשית לה או מה אמרת לה באוזניה! אמר לו אותו חסיד: כך וכך אמרתי לה... כיון ששמע הגוי כך, נבהל ונזדעזע ונשא קל וחומר בעצמו ואמר: הפרה זאת, שאין לה לא דעת ולא תבונה הכירה את בוראה, ואני שבראני הקדוש ברוך הוא בצלמו ובדמותו, ונתן לי דעה ובינה, לא יהיה ראוי לי

של בורא עולם, כמו שכתוב בהפטרה (ישעיהו א ב) "בנים גידלתי ורוממתי והם פשעו בי" שאף על פי שפשעו בי אבל עדיין הם נקראים בנים של הקב"ה.

ידע שור קונהו - רבי אלעזר בן תורתא

והנביא ישעיה הוכיח את עם ישראל ואמר להם (ישעיהו א ג) "ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן".

הטבע בעולם שהשור מכיר את הבעל הבית שלו, אבל החמור לא מכיר את בעל הבית שלו אלא מכיר מי נותן לו לאכול בכל יום, אבל לעומת זאת ישראל לא הכירו ולא התבוננו וכפרו בהקב"ה.

ומסופר במדרש (מדרש עשרת הדברות דיבור ד, פסיקתא רבתי יד) מעשה בחסיד אחד שהייתה לו פרה אחת והיה חורש בה בכל יום ויום, וביום השבת הייתה נחה, לימים ירד אותו צדיק מנכסיו ומכרה לגוי אחד, כיון שלקחה הגוי הוציא אותה לשדה וקשר העול על צווארה, ורבעה תחת העול, ולא רצתה לעשות מלאכה ביום השבת, והיה הגוי מכה

הופרשו ממנו תרומות ומעשרות כדת. "ישראל לא ידע, עמי לא התבונן!".

ישעיה הנביא לא לימד זכות על עם ישראל לכן נענש

הגמרא במסכת יבמות (מט ב) מספרת על מנשה בנו של חזקיהו המלך שבא להרוג את הסבא שלו ישעיה הנביא, וכשראה כך ישעיה ברח וכשראה שאין לו מנוס אמר ישעיה שם השם המפורש ונבלע בתוך עץ ארז, מה עשה מנשה? לקח את העץ והיה מנסר את העץ לחתיכות, וכשהגיע לפיו של ישעיה הנביא יצאה נשמתו ומת. ואומרת הגמרא בגלל שישעיה דיבר לשון הרע על עם ישראל שאמר (ישעיה ו ה) "בתוך עם טמא שפתיים אנוכי יושב".

ואומר הרב הבן איש חי בספירו בן יהודע (שם) למה דווקא חוטי הציצית של ישעיה לא נבלעו בתוך העץ? מכיון שבכל כנף של ציצית יש 8 חוטים ועוד 5 קשרים ביחד זה 13 כפול 4 כנפות זה 52 גמטריא בן ישעיה לא לימד זכות על עם ישראל שהם בבחינת בנים להקב"ה

להכיר את בוראי? מיד הלך ונתגייר וזכה ללמוד תורה ונקרא רבי יוחנן בן תורתא - שתורתא בארמית שור בין השור שהתגייר בזכות השור, ועל כך הוכיח הנביא ישעיה את עם ישראל ידע שור קונהו השור הכיר את בורא עולם וכל זמן שהיה שייך ליהודי נזהר לא לחלל שבת, ואתם עם ישראל לא מכירים את בורא עולם.

"והמור אבוס בעליו"

הגמרא במסכת חולין (ז ב) מספרת שרבי פנחס בן יאיר (חותנו של רבי שמעון בר יוחאי) הלך בשליחות מצווה. בערב הגיע לפונדק דרכים והניח חמורו באורווה. הניחו לפניו שעורים, ולא אכל. העבירום בנפה לנקותם מפסולת, ולא אכל. אמר רבי פנחס בן יאיר: "שמא אינם מעושרים?" (לא הוציאו מהם מעשר). עישרום, ואכל החמור. אמר להם: "עניה זו הולכת לעשות רצון קונה, ואתם מאכילים אותה טבלים?" ועל כך רומז הנביא: "ידע שור קונהו" - כאותה פרה שידעה שאין לה לעשות מלאכה בשבת, "והמור אבוס בעליו" - כאותו חמור שידע שאין לאכול מאכל שלא

מדבר אל כלל ישראל, אבל כשהיה
מכוון דבריו כלפי מעלה כלפי בורא
עולם לא היה מזכיר עוונותיהם של
ישראל אלא היה מלמד עליהם זכות
וממליץ טוב על כלל ישראל.

לכן החוטים של הציצית לא נבלעו
בתוך העץ.
ואומר ר' לוי יצחק מברדיצ'וב זיע"א
(דברים א א) "אלה הדברים אשר דיבר
משה אל כל ישראל" שדברי תוכחות
לא אמר משה רבינו אלא רק כשהיה

תשעה באב

מתקרבים אנחנו לקראת תשעה באב, תשעה באב זה היום שיש בו את הצער הגדול ביותר בשנה, יום שבו כל יהודי בוכה, ומתאבל, ומצטער, על חורבן בית המקדש, ועל גלות השכינה, ועל שבוא עולם שרוי בצער, על זה שהבית שלו חרב.

והשנה ימלאו אלף תשע מאות חמישים ושלוש (1953) שנים לחורבן בית המקדש השני.

המדרש אומר על הפסוק (ירמיהו יג יז) "במסתרים תבכה נפשי", שבכל שנה בתשעה באב הקב"ה כביכול מוריד דמעות על מה שנחרב בית המקדש. רק אחרי ארבע מאות וארבעים שנה משנכנסו לארץ ישראל שלמה בנה את בית המקדש

הז'ל אומרים שבשעה שבני ישראל נכנסו לארץ ישראל, עדיין לא נבנה בית המקדש, אלא המשכן היה בתוך אהל, וכך היה במשך ארבע מאות וארבעים שנה.

ואחרי שעברו ארבע מאות וארבעים שנה, דוד המלך בנה לעצמו ארמון מפואר ומיוחד ביותר מאבן, וכשישב דוד המלך על כסא מלכותו חשב דוד ואמר להקב"ה זה לא יפה שאני ישב בארמון מפואר מאבן והבית של בורא עולם יהיה באהל.

בית המקדש הראשון בנה אותו שלמה המלך

והסכים הקב"ה עם דוד המלך ואמר לו אתה צודק, אבל אתה לא יכול לבנות את בית המקדש כי הרבה דמים שפכת ומי ששפך דמים לא יכול לבנות את בית המקדש מקום שמאריך ימיו של האדם, אלא שלמה בנך הוא יבנה את בית המקדש ושלמה בנה את בית המקדש במשך שבע שנים. ובית המקדש הראשון עמד ארבע מאות ועשר שנים עד שנחרב בית המקדש בגלל שלושה עבירות חמורות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים.

אחד העבירות שמכעיסות ביותר את הקב"ה זה עבודה זרה שאדם בשר ודם משתחוה לפסל לאבן לעץ לירח לכוכבים, היום אנחנו לא מבינים מה

בית המקדש השני בגלל שהיתה בהם שנאת חינם.

בית המקדש הראשון נחרב על ידי נבוכדנצר מלך בבל, ובית המקדש השני נחרב על ידי טיטוס מלך רומא, ואומר השל"ה הקדוש (מסכת תענית פרק תורה אור אות קלד) שחודש אב ר"ת אדום בבל שבית המקדש נחרב על ידי מלכות אדום, ועל ידי מלכות בבל.

בזמן שיבוא מלך המשיח חודש אב יהיה בו הכי הרבה טוב

מכיון שבחודש אב היה הכי הרבה רע, לכן לעתיד לבוא בזמן שיבוא מלך המשיח חודש אב יהיה בו הכי הרבה טוב, דוד המלך אומר בתהילים (צ טו) "שמחנו כימות עיניתנו", ואומרים רבותינו ז"ל שלעתיד לבוא שיבוא מלך המשיח זמן שהיה בו הכי הרבה רע יהיה בו הכי הרבה טוב, ומכיון שבחודש אב היה הכי הרבה רע, לכן לעתיד לבוא בזמן שיבוא מלך המשיח חודש אב יהיה בו הכי הרבה טוב ולכן נקרא חודש אב כי הוא יהיה אב וראשון לכל החודשים.

"קרא עלי מועד לשבור"

זה לעבוד לאבן לעץ להשתחוות לפסלים, אבל בדורות הראשונים היה תאוה גדולה לעבוד עבודה זרה הגמרא (סנהדרין קב ב) מספרת שרצו חכמים לפסוק שמנשה בנו של חזקיהו המלך שלא יהיה לו חלק לעולם הבא בגלל שעבד עבודה זרה, ופתאום נפלה תרדמה על החכמים ובא מנשה בחלום ואמר להם אילו אתם הייתם בדור שלי הייתם מרימים את הגלימה שלכם כדי לרוץ מהר לעבוד עבודה זרה, עד שבאו אנשי כנסת הגדולה ושחטו את יצר הרע של עבודה זרה.

בתי המקדש והורבנם

ואחר כך בא נבוכדנצר מלך בבל והחריב בית המקדש הראשון, ויצאו עם ישראל לגלות במשך שבעים שנה.

ואחרי שבעים שנה עזרא הסופר העלה את כל עם ישראל לירושלים ובנה את בית המקדש השני, ובית המקדש השני היה קיים ארבע מאות ועשרים שנה

ואח"כ בית המקדש השני נחרב על ידי טיטוס הרשע מלך רומא, ואף על פי שהיו עוסקים בתורה ובמצוות נחרב

בהורי

ואנחנו רואים במגילת איכה (פרק א טו) שכתוב על יום תשעה באב "קרא עלי מועד לשבור בחורי", ולכאורה למה יום תשעה באב נקרא מועד? אלא שנקרא מועד על שם העתיד שבזמן הגאולה הוא יהיה חג ומועד, ולכן וגם היום לא אומרים תחנון ביום תשעה באב מכיון שלעתיד לבוא יום ט' באב יהיה יום טוב לכן אמרו חז"ל שכבר מהיום לא אומרים תחנון.

וכ"כ בערוך השולחן (ס"ל תקנ"ב סעיף יד) אין אומרים תחנון במנחה בערב ט' באב משום דאקרי מועד, וגם בתשעה באב עצמו כן, והעניין הוא לסימן כי אנו מובטחים בהשם יתברך שעוד יתהפכו הימים האלה למועדים ושמחה וימים טובים" וכך נאמר בנבואת זכריה (ח', יט) כה אמר ה' צ-באות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים והאמת והשלום אהבו".

**הימים שבין י"ז בתמוז לט'
באב יהיו ימי חול המועד**

ואומר הרב החוזה מלובלין שבזמן שתבוא הגאולה יום יז' בתמוז יהיה יום טוב ראשון, ויום ט' באב יהיה יום טוב אחרון, והימים שבין י"ז בתמוז לט' באב, יהיו ימי חול המועד.

**כל החיים של האדם היהודי
הוא סביב דבר אחד סביב
בנין בית המקדש**

רבותינו ז"ל אומרים שמיום שנחרב בית המקדש כל החיים של האדם היהודי הוא סביב דבר אחד, סביב בנין בית המקדש, שיהודי מסיים לאכול לחם הוא מברך ברכת המזון, ושם הוא מזכיר ותבנה ירושלים עיר הקודש במהרה בימינו.

וכן כשיהודי מתפלל בכל יום שחרית מנחה וערבית הוא מזכיר בתפילת עמידה תשכון בתוך ירושלים עירך כאשר דיברת, ותחזינה עיננו בשוכך לציון ברחמים.

וכן כשיהודי נכנס לגור בבית חדש צריך להשאיר מקום אחד בפתח הבית שלא מסויד זכר לחורבן בית המקדש. וכן כשחתן עומד תחת החופה ברגע של השיא של השמחה שלו הוא מזכיר (תהלים קלו ו)

זה סימן שעם ישראל חי וקיים כי מי שהוא חי הוא לא נשכח מן הלב, דבר שהוא כבר מת ואין לו תקנה הוא נשכח מן הלב, אבל דבר מי שחי מי שיש לו תקנה לא נשכח מן הלב.

נפוליון אמר אני בטוח

שעמ"י יבנה את בית

המקדש

מסופר על נפוליון קיסר צרפת ששנה אחת בליל ט' באב הוא עבר ליד בית כנסת של יהודים, ושמע קול של בכיות חזקות יוצא מבית הכנסת, ושלח את אחד מעבדיו לשאול מה קרה וששאל אמרו לו שבית המקדש נחרב ועל זה הם בוכים, והתפלא נפוליון איך יכול להיות שקרה משהו ונחרב בית המקדש והוא לא יודע ממנו אמרו לו שבית המקדש נחרב לא עכשיו אלא לפני 1800 שנה, כששמע זאת נפוליון אמר עם שזוכר להתאבל על מה שקרה לפני 1800 שנה, אני בטוח שהוא גם יבנה את בית המקדש.

המישה פורענויות אירעו

בתשעה באב

אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני. וכן בכל שנה אחרי שמסיימים את ההגדה של פסח בליל הסדר אומרים לשנה הבאה בירושלים הבנויה. אנחנו רואים שכל החיים של היהודי בעולם הזה הוא סביב בנין בית המקדש, ואפילו שעברו קרוב כבר לאלפים שנה בכל זאת לא מתייאשים אלא מצפים ומחכים בכל יום מתי כבר יבנה בית המקדש.

מי שהוא חי אף פעם לא

נשכח מן הלב

חז"ל אומרים (רש"י בראשית לו לה) גזירה שהמת ישכח מן הלב אחרי 12 חודשים, הקב"ה עשה טבע בעולם שאחרי 12 חודשים, המת ישכח מן הלב, גם שמידי פעם נזכר הוא בנפטר, אבל רוב הזמן הוא נשכח מן הלב, אבל מי שהוא חי אף פעם לא נשכח מן הלב, ולכן כתוב אצל יעקב אבינו (בראשית לו לה) "וימאן להתנחם" על יוסף הצדיק שאין מקבלים תנחומים על אדם חי כי החי לא נשכח מן הלב. אומר רבינו החפץ חיים אפילו שעברו קרוב לאלפים שנה ועדיין עם ישראל מתאבלים על חורבן בית המקדש,

טובה, ואתם בוכים, חייכם שאתם תבכו בלילה הזה בכיה לדורות, (ילקוט תהילים רמז תתסה ד"ה וישא), וגילגל הקב"ה שבליל תשעה באב נחרבו שני בתי מקדש, בית המקדש הראשון והשני, ונחרבה העיר ביתר בט' באב, ועוד הרבה אסונות התחילו דווקא ביום תשעה באב, והאינקוויזיציה התחילה בט' באב, והשואה התחילה בט' באב, וכל הפורענויות שבאו על עם ישראל לאורך כל הדורות התחילו בט' באב, וכל זה בגלל שבכו בכיה של חינום באותו לילה, שחזרו המרגלים ודיברו לשון הרע על ארץ ישראל.

וצריך להבין לכאורה מה אנחנו אשמים שבגלל שלפני 3500 שנה אבות אבותינו בכו בליל ט' באב אנו נענשים?

אלא עם ישראל ערבים זה לזה וכיון שאבות אבותינו היה להם חסרון באמונה בבורא עולם נחקק בשמים שיום ט' באב זה יום שמועד לפורענות.

כל דור שלא נבנה בית

המקדש בימיו כאילו ההריבו

וזה גם בגלל שכתוב (סנהדרין כז ב)

הגמרא אומרת חמישה פורענויות אירעו בט' באב-הפורענות הראשונה - חטא המרגלים - ויבכו כל העם בלילה ההוא א"ל הקב"ה אתם בכיתם בכיה של חינום אני אביא עליכם בכיה לדורות. הפורענות השנייה - נחרב בית המקדש הראשון. הפורענות השלישית - נחרב בית המקדש השני. הפורענות הרביעית - נחרבה העיר ביתר 52 שנה אחרי חורבן בית המקדש. הפורענות החמישית - נחרש מקום בית המקדש שנאמר (מיכה ג יב) "ציון שדה תיחרש".

מגלגלים חובה ליום חייב

הקב"ה שומר זכות ליום זכאי וחובה ליום חייב והקב"ה סיבב שבית המקדש הראשון ובית המקדש השני נחרבו בט' באב.

והכל התחיל מהפורענות הראשונה שהיתה בט' באב והוא "חטא המרגלים" שבאו ואמרו (דברים א כז) "בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים" וכשראה כך הקב"ה אמר להם אתם בכיתם בכיה של חינום, כי כל מה שעשיתי, עשיתי רק לטובתם, ולברכה שלכם, ובמקום להכיר טובה להקב"ה, אתם מחזירים רעה תחת

היהודים וברגע שאין בית המקדש אין יותר טעם לחיות.

איך להרגיש את החוסר של בית המקדש

לפעמים אדם יכול לחשוב אני לא מבין מה רוצים מאיתנו חכמים שציוו אותנו להצטער על בית שאנחנו בכלל לא הכרנו ולא ראינו ולא מבינים מה כל כך חסר שאין בית המקדש, הרי כל אדם טרוד בניסיונות של החיים הפרטיים שלו על הפרנסה ועל חינוך הילדים ועל הבריאות וכל אחד שקוע בהתמודדות שלו עם מה שהקב"ה הביא עליו, ואיך אדם בתוך כל ההתמודדויות שלו בחיים בעולם הזה, ימצא זמן להתאבל ולהצטער על חורבן בית המקדש שנחרב לפני קרוב לאלפיים שנה.

הילד לא הוצה להגיד קדיש על אימא שנתנה לו את חייה

אלא המגיד מדובנא אומר משל כדי שנבין קצת למה אנחנו צריכים להצטער על חורבן בית המקדש, משל ליהודי אחד שהיה עשיר גדול

שמתי שהאדם ממשיך בדרכי אבותיו הוא נענש, ועדיין יש לנו את העונות שהיו לקויים בהם אבותינו. וכמו שהירושלמי אומר (יומא פ"א ה"א), כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו אותו דור החריב בית המקדש, כי אם בית המקדש לא נבנה זה סימן שאין אהבת חינוס אלא עדיין יש שנאת חינוס.

הכהנים הבינו שאי אפשר לחיות בלי בית המקדש

הגמרא במסכת תענית (כ"ט א) אומרת תנו רבנן משחרב בית המקדש התקבצו כיתות כיתות של פרחי כהונה ומפתחות ההיכל בידן ועלו לגג ההיכל ואמרו לפניו רבונו של עולם הואיל ולא זכינו להיות גזברין נאמנים יהיו המפתחות מסורות לך, וזרקום כלפי מעלה ויצתה כמין פיסת יד וקיבלתן מהם והם קפצו לתוך האש ועליהן קונן ישעיה הנביא, רואים אנחנו שהכהנים הרגישו שבלי בית המקדש אין כל טעם לחייהם ולכן נפלו לתוך האש, הם הבינו שאי אפשר לחיות בלי בית המקדש, שבית המקדש מהווה את עיקר החיים של

מוסרת את נפשי בשביל להציל את חיי בני, כי אם אני יחייה בלי ילדים למה לי חיים רק בבקשה אחת מימך תספר לילד כמה אמא שלו מסרה את נפשה בשבילו שיזכור אותה תמיד ויאמר קדיש לעילוי נשמתה והצילו את חיי הילד ומיד האישה נפטרה, והיה האבא מגדל את הבן, וכשהבן גדל הביא אותו האבא לבית הכנסת כדי שיאמר קדיש על האמא שלו והבן לא היה רוצה להגיד קדיש והיה אומר הבן לאבא אני לא מכיר אותה אין לי רגש אליה למה שאני יגיד קדיש? והיה האבא מסביר לו תדע לך אתה לא זכית להכיר אותה אבל אתה רק בזכותה שהיא מסרה את נפשה למות כדי שאתה תחייה.

והנמשל הוא למרות שאנחנו לא ראינו את בית המקדש ואין לנו רגש לבית המקדש אבל אנחנו צריכים לדעת שאנחנו חיים בזכות בית המקדש בית המקדש נתן לנו את החיים, כי הקב"ה במקום להוציא כעסו על עם ישראל הוא הוציא כעסו על בית המקדש, ואם הקב"ה לא היה מחריב את בית המקדש היה הקב"ה מוציא כעסו על עם ישראל והיה עם

והיה מצליח בכל עסקיו והיה עושה הרבה מצוות ולא היה חסר לו שום דבר, רק דבר אחד היה מעיק עליו מאוד שלא זכה להיפקד בזרע של קיימא, והוא ואשתו היו בוכים על זה יומם ולילה להקב"ה מתי ירחם עליהם ומתי כבר יזכו להיפקד בזרש"ק, ורק אחרי שנים רבות זכתה האישה סוף סוף להיפקד בזרש"ק, והיו שמחים ומאושרים מאותו זמן מאוד, והיו מצפים מתי כבר יגיע הרגע שייוולד בנם הבכור, ושהאישה היתה בחודש תשעי ועמדה ממש ללדת פתאום חלתה האישה ומיד הביא בעלה את כל מומחי הרופאים ואמרו לו הגעת מאוחר מדאי ואי אפשר להציל את שניהם גם את האישה וגם את העובר, אלא יש סיכוי להציל רק אחד מהם או את חיי האישה או את חיי העובר, והלך אותו יהודי לרב לשאול מה לעשות? ואמר לו הרב אי אפשר להחליט בדבר ורק האישה היא יכולה להכריע בדבר תשאל אותה ומה שהיא תגיד תעשה. והלך הבעל וסיפר לאשתו מה הרופאים אמרו ומה הרב אמר, ומיד אמרה האישה בלי להסס אני

ישראל אבד מן העולם.

יהויקים מלך יהודה היה רשע גדול מאוד

מסופר בנביא (ירמיה לו) על ירמיה הנביא, שירמיה הנביא היה הנביא בזמן חורבן בית המקדש הראשון, והוא הוכיח והזהיר את עם ישראל שיחזרו בתשובה, ואם לא יחזרו בתשובה יחרב בית המקדש והם ילכו בגלות.

יהויקים מלך יהודה

ומסופר בנביא (ירמיה לו) שבאותו זמן היה מלך בעם ישראל שקראו לו יהויקים מלך יהודה והוא היה רשע גדול מאוד והיה עובר על כל העבירות החמורות ביותר בתורה רק כדי להכעיס את הקב"ה, והיה שולח את עבדיו שילכו לכל בתי כנסיות ולכל הבתים ויקחו משם את הספרי תורה, והיו מביאים לפניו וכל מקום שהיה מוזכר שמו של הקב"ה היה יהויקים מוחק וכותב במקום שם של עבודה זרה.

מגילת איכה

אמר לו תמשיך לקרוא והוא המשיך לקרוא בכו תבכה בלילה ודמעתה על לחיה. אמר מה איכפת לי שיבכו העיקר שעדיין אני המלך, א"ל תמשיך לקרוא והוא המשיך לקרוא גלתה יהודה מעוני ומרוב עבודה-מה איכפת לי שיהיה עוני העיקר שאני עדיין מלך. א"ל תמשיך לקרוא והוא המשיך לקרוא דרכי ציון אבילות מה איכפת לי שיהיו כולם אבלים העיקר שאני עדיין מלך, אבל כשהגיע לפסוק היו צריה לראש - אמר אני לא מלך מיד לקח את המגילה וזרק אותה לתוך האש ושרף את המגילה. הגמרא מספרת שאחרי 7 שנים החליט יהויקים למרוד בנבוכדנצר ובא נבוכדנצר וביקש שיוציאו מחוץ לחומה את המלך יהויקים והוא לא יעשה להם שום דבר, וביקשו חכמים מיהויקים שייצא מחוץ לחומה, אבל הוא לא הסכים, ואמר לחכמים הרי כתוב בתורה שאם באים גויים ואומרים או שתתנו לנו אחד מכם ונהרוג אותו וכולכם תנצלו, או שנהרוג את כולכם מוטב שכולם יהרגו ולא ימסרו אחד מהם לגויים, אמרו לו חכמים ליהויקים אבל

בתנ"ך יש חמישה מגילות, שיר השירים, אסתר, רות, קהלת, ואיכה, ירמיה הנביא כתב את מגילת איכה, איכה ר"ת אני ירמיה כתבתי הקינות. ואומר המדרש שהגיע זמן שהקב"ה אמר לירמיה שייקח מגילת קלף ויכתוב עליה את כל דברי התוכחות שהוכיח את עם ישראל במשך 23 שנים, וקרא ירמיה לברוך בן נריה שהיה סופר והיה ירמיה מקריא לו את הנבואה והיה ברוך בן נריה כותב את המגילה על הקלף, ואחרי שסיים לכתוב את מגילת איכה, אמר ירמיה תחכה שיהיה יום צום וכולם התאספו ותקריא לפניהם את המגילה, והקריא ברוך בן נריה את המגילה לפני כל עם ישראל וכולם בכו בכי גדול, וכששמעו השרים של המלך יהויקים קראו לברוך בן נריה שיקרא לפניהם וקרא גם לפניהם והם נבהלו וספרו למלך יהויקים וקרא המלך יהויקים לברוך בן נריה ואמר לו תקרא את המגילה. והתחיל לקרוא איכה ישבה בדד העיר רבתי עם, אמר יהויקים מה איכפת לי שהיא בדד העיקר שאני עדיין המלך.

הקב"ה תנו לו גם זה וגם זה שיזכה גם לאריכות ימים, וגם כל הדור שלו יזכו לחיי העולם הבא ורואים עד כמה גדולה זכותו של מי שלא מקפיד.

זאת ועוד אחרת

מספרת הגמרא במסכת סנהדרין (דף פב א) שסבא של רבי פרידא אשתו מתה ועמד רבי פרידא והתחתן עם אישה אחרת, יום אחד יצא רבי סבא של רבי פרידא מחוץ לירושלים ומצא איזה גולגולת של אדם שהיה כתוב על המצח שלה זאת ועוד אחרת, ומיד חפר באדמה וקבר את אותה גולגולת בתוך האדמה, ואחרי כמה רגעים הוא רואה את אותה גולגולת שוב פעם מעל האדמה, וכך עשה שלוש פעמים הוא ניסה לקבור את אותה גולגולת והיתה צפה על פני האדמה, מה עשה סבא של רבי פרידא לקח בד משי ועטף את אותה גולגולת והביאה אותה לבית שלו ושמר אותה, והלך לבית המדרש לשאול על מה שקרה לו ומה ההלכה אומרת שהוא צריך לעשות, בינתיים אשתו החדשה של סבא של רבי פרידא רצתה לראות מה יש באותה מטפחת ממשי,

כאן אתה התגרתה ומרדת במלך נבוכדנצר, ומה עשו חכמים תפסו את יהויקים והוציאו אותו מחוץ לחומות ירושלים, ונבוכדנצר וחתך את גופו של יהויקים לגזרים וחתיכות וזרק אותו מחוץ לירושלים.

רב פרידא חזר ולימדו 400

פעם

הגמרא (עירובין נד ב) מספרת על רבי פרידא שהיה לו תלמיד שהיה קשה הבנה ועל כל דבר היה מסביר לו רב פרידא 400 פעמים, ופעם אחת באמצע שהיה מלמדו באו לקרוא לרבי פרידא לדבר מצוה, ואחרי שסיים לחזור איתו על ההלכה 400 פעם, התלמיד אמר לא הבנתי בגלל שקראו לרב לדבר מצוה והייתי חושש שבכל רגע הרב ילך. מה עשה רבי פרידא לא כעס עליו אלא חזר עוד 400 פעם ולימד את אותו תלמיד, ויצאה בת קול מן השמים ואמרה רבי פרידא בזכות שלא כעסת מה תבקש? או שתזכה לאריכות ימים, או שאתה וכל הדור שלך יזכו לחיי העולם הבא, ענה לה ר' פרידא אני מעדיף שכל הדור שלי יזכו לחיי העולם הבא, אמר

מספרת על התנאים הקדושים רבן גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא שהיו עולים לירושלים כיון שהגיעו להר הצופים וראו משם את מקום של בית המקדש חרב קרעו את בגדיהם, וכשהתקרבו והגיעו להר הבית ראו שועל יוצא מבית קודש הקודשים התחילו לבכות ורבי עקיבא צוחק, א"ל עקיבא מפני מה אתה צוחק? א"ל מפני מה אתם בוכים? א"ל אנחנו רואים מקום שכתוב בו (במדבר) פרשת (במדבר) א נא) והזר הקרב יומת ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה? א"ל לכך אני צוחק, כי כתוב (ישעיהו ח ב) ואעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן יברכיהו, וכי מה ענין אוריה אצל זכריה? אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני! אלא, תלה הכתוב נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה, שכל זמן שלא הגיעה הזמן שהתקיימו נבואתו של אוריה עוד לא הגיעה הזמן לקיים את נבואתו של זכריה. ולכן היות ובנביא אוריה (מיכה ג יב) "לכן בגללכם ציון שדה תחרש" וכתוב בזכריה (פרק ח ד) "עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים"

והיא פתחה אותה ופתאום היא רואה גולגלת שכתוב לה על המצח זאת ועוד אחרת, והיא לא ידעה מה זה, הלכה ושאלה את השכנה שלה, אמרה לה השכנה כנראה זה הגולגולת של אשתו הראשונה של סבא של רבי פרידא וזה סימן שעדיין הוא חושב עליה ולכן חקק זאת ועוד אחרת, מה עשתה אשתו מרוב כעס הבעירה את התנור באש וכאשר התנור היה רותח זרקה את אותה גולגולת לאש ושרפה אותה, וכשחזר רבי פרידא מבית המדרש ושם אמרו לו כנראה הגולגולת הזו היא גולגולת של יהויקים שקילל אותה ירמיה שלא תזכה לקבורה, ולכן לא הצליח לקבור אותה אבל שראה שאשתו שרפה את הגולגולת באש, אמר עכשיו אני מבין מה הפירוש זאת ועוד אחרת, כלומר לא מספיק שנענש שלא יקבר אלא שגם ישרף כי הקב"ה נהג איתו מידה כנגד מידה, הוא שרף את שם ה' לכן הגולגולת שלו נשרפה באש.

התנאים התחילו לבכות ורבי

עקיבא היה צוחק

הגמרא בסוף מסכת מכות (כד ב)

צער. וממילא אתה מבין שאם זה אותו אחד ודאי שגם הצער זה טוב רק שאני לא מבין, וזה היה הדרגה של רבי עקיבא שהוא הבין שגם במצב של דין אבל זה אותה רשות של רחמים לכן רבי עקיבא צוחק.

כשתבוא הגאולה אנחנו נבין שכל מה שקרה בעולם הכל היה לטובה, וכך גם בחיים של היהודי בעולם הזה גם שיש לך קושי בפרנסה ויש לך קושי בחיים אבל דע לך תאמין באמונה שלך שהכל זה רק לטובה כי כל מה שהקב"ה עושה זה רק טוב וגם מה שנראה רע.

וראיתה את אחורי ופני לא

ידאו

כתוב בתורה שמשה רבינו ביקש מהקב"ה "הראני נא את כבודך" א"ל הקב"ה "כי לא יראני האדם וחי", אבל אמר הקב"ה למשה רבינו "וראיתה את אחורי ופני לא יראו".

הראה הקב"ה למשה רבינו

קשר של תפלין של ראש

והגמ' שואלת מה הפירוש וראיתה את אחורי ופני לא יראו? אלא שהראה

עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה הייתי חושש אולי נבואתו של זכריה לא תתקיים אבל עכשיו שראיתי שנבואתו של אוריה התקיימה אני בטוח שנבואתו של זכריה תתקיים ולכן אני צוחק, בלשון הזה אמרו לו עקיבא ניחמתנו עקיבא ניחמתנו.

למה רבי עקיבא לא בכה על

המצב של עכשיו?

ושואל רבינו החתם סופר שלכאורה צריך להבין למה רבי עקיבא כשרואה שועל יוצא מבית קודש הקודשים הוא צוחק לכאורה היה צריך לבכות וגם שעתיד להיבנות בית המקדש אבל עכשיו תבכה על המצב של עכשיו?

יש שני הנהגות יש מידת

הדין ויש מידת הרחמים

אלא אומר החתם סופר דע לך יש שני הנהגות להקב"ה בעולם, יש הנהגה במידת הדין, ויש הנהגה במידת הרחמים, אבל אנחנו צריכים לדעת שמידת הדין ומידת הרחמים זה אותה רשות, ומי שנותן לך את הבריאות ונותן לך את הפרנסה ונותן לך בנים זה גם מי שנותן לך לפעמים

וגבורה ליד שמואל

משה רבינו שאל את הקב"ה תגלה לי למה לפעמים רואים צדיק ורע לו, הראה לו הקב"ה קשר של תפילין מה זה קשר של תפילין של ראש שמשם יוצאים שני רצועות, אבל צריך לדעת ששני הרצועות הם בעצם אותה רצועה רק מהקשר זה התחלק לשני צדדים ולכך צחק רבי עקיבא כי בשעה שאתה מבין שמי שמביא עליו את הצרה זה אותו אחד שמביא לו את הבריאות והפרנסה והילדים וכל הטוב מיד הוא מבין שהכל זה לטובה כי לא יכול להיות שזה שמביא לו את כל הטוב יעשה לו רע, ולכן רבי עקיבא היה בדרגה שהוא ראה את הגזירות הוא צחק כי הוא הבין שהכל זה מידת רחמים.

רבותינו ז"ל אומרים שבזמן שיש לו לאדם חולה בתוך ביתו ירבה בבכי, כי הבכי לא הולך לריק על ידי שיבכה הקב"ה יתמלא ברחמים על החולה ואולי הוא יתרפא, אבל אדם שנפטר אחד מבניו לא ירבה בבכיות יותר מדאי כי הבכי כבר לא יעזור כי הוא כבר מת, ועל דבר שאין לו תקנה לא בוכים הרבה אבל על דבר שיש לו

הקב"ה למשה רבינו קשר של תפילין של ראש, וצריך להבין מה הקב"ה בא לרמוז למשה רבינו שהראה לו קשר של תפילין שנימצא מאחורי הראש? רבינו האר"י הק' כותב שאנחנו מניחים תפילין של ראש, יש שני רצועות שיורדות אחד מצד ימין ואחד מצד שמאל, הרצועה שמצד ימין היא יותר ארוכה מהרצועה שבצד שמאל, ולמה כי צד ימין זה רומז למידת החסד וצד שמאל זה רומז למידת גבורה זה מידת הדין ולכן הרצועה של צד ימין ארוכה יותר כדי לרמוז שמידת החסד תתגבר על מידת הדין. ואומר החתם סופר ולמה הקב"ה הראה למשה רבינו קשר של תפילין? אלא כדי לרמוז למשה רבינו דע לך אם אתה מסתכל על שני הרצועות אחד מצד ימין ואחד מצד שמאל זה נראה שתי רצועות, אבל האמת שהכל זה רצועה אחת והקשר של תפילין של ראש הוא מחלק אותם לשניים וזה מה שהקב"ה בא לרמוז למשה רבינו את מידת החסד ומידת הרחמים הכל זה אחד הכל זה רצועה אחת זה רשות אחד.

חסד זה רומז ליד ימין

אמר לו ירמיה לאפלטון דע לך כי כל החכמה הזאת שאבתי מעצים ואבנים אלו ולכן אני בוכה עליהם. ועל השאלה השנייה ששאלת מדוע אתה בוכה על העבר לא אשיבך כי אינך מסוגל להבין זאת. והטעם לכך שמה שאמרו חז"ל שאדם בר דעת אינו בוכה על העבר שהוא אבוד ולעומת זאת על דבר שיש לו תקוה ואפשר להחזירו למצב הקודם על זה הוא בוכה. ולכן הגויים חשבו שבשעה שנחרב בית המקדש הכל נאבד ולא נשאר כלום וכבר הקב"ה עזב ח"ו את עם ישראל ואין עוד תקנה ח"ו, אבל עם ישראל יודע שהקב"ה ברא את התשובה קודם בריאת העולם כדי להקדים רפואה למכה שאפילו אם יהודי חטא וקלקל תמיד יש לו תקנה על ידי שיעשה תשובה, ולכן על ידי שיהודי מצטער על חורבן בית המקדש הוא מקרב את בנין בית המקדש כמו שאמרו חז"ל "כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה".

קמח טחון טחנת

הגמרא אומרת שנבוכדנצר מלך בבל החרב את בית המקדש יצאה בת

תקוה ויש לו תקנה צריך להרבות בבכייה.

איך אתה בוכה על בית

המקדש הרי הוא כבר נחרב

בספר תורת העולה לרבנו רבי משה איסרליש זצ"ל מובא שלאחר חורבן בית המקדש עלה נבוכדנצר יחד עם אפלטון שהיה אחד מגדולי הפילוסופים הגדולים לירושלים לראות את בית המקדש חרב וכשהגיעו למקום בית המקדש מצאו את ירמיה הנביא בוכה ומקונן בקול גדול על חורבן בית המקדש שאל אפלטון את ירמיהו שתי שאלות: א. הרי אתה מפורסם בעולם כחכם גדול אם כן מדוע אתה בוכה על עצים ואבנים?

ב. ועוד הרי החכמה אומרת שלא להצטער על העבר ואם כן מדוע אתה מצטער על העבר? ענה לו ירמיה הנביא לאותו גוי האם יש לך ספיקות בפילוסופיה שחקרת ולא מצאת עליהם תשובה? אמר לו כן אמר לו ירמיה תאמר לי אותם ואפתור לך, וירמיה הנביא פתר לו את אותם ספיקות שחקר עליהם במשך עשרות שנים ולא מצא תשובה.

שלושה צעדים והחזיר את השליח ותיקן את האיגרת וכתב שלום לא־לוקים הגדול ושלום למלך היהודים, והקב"ה נתן שכר לנבוכדנצר בזכות שלושה צעדים שפסע בשביל הקב"ה נתן לו הקב"ה כח להחריב את בית המקדש, ונתן לו הקב"ה גם כן שכר שבמשך שלושה דורות הם ימלכו על העולם הוא ובנו ונכדו ימשלו על כל העולם ולכן תיקנו לנו שלושה צעדים אחורה בסיום תפילת שמונה עשרה כי אנחנו רוצים להחזיר אותם שלושה צעדים שפסע נבוכדנצר לכ־בוד הקב"ה לכן אנחנו פוסעים לא־חורה להחזיר ולבטל את השלושה צעדים של נבוכדנצר ואנחנו אומרים יהי רצון שיבנה בית המקדש כי אנחנו אומרים אם שלושה צעדים היה בכוחם להחריב בית המקדש שלושה צעדים יהיה להם כח לבנות את בית המקדש (עיין בבאר היטב בהלכות אמירת עושה שלום).

הלויים קצצו את בהונות ידיהם

המדרש מספר (פסיקתא רבתי פסקא לא - ותאמר ציון ד"ה דבר אחר ותאמר) שאחרי

קול מן השמים ואמרה קמח טחון טחנת שלא תחשוב שאתה החרבת את בית המקדש אלא בית המקדש נחרב בגלל העוונות של עם ישראל

שלושה צעדים יהיה להם כח לבנות את בית המקדש

הגמרא מספרת חזקיה המלך היה חולה והתפלל להקב"ה תן לי סימן שהתקבלה התפילה שלי ואני יבריא מהחולי אמר לו הקב"ה אני ייתן לך סימן שהשמש היום לא תשקע רק אחרי עשר שעות וכל העולם ראו פלא גדול שהשמש לא שקעה ושאלו מה קרה והתפרסם בעולם שבגלל שהקב"ה רצה לתת סימן לחזקיה המלך שיבריא מהחולי אותו זמן היה מלך בבל מרואדך ונבוכדנצר היה הסופר של המלך ובאותו יום לא היה נבוכדנצר ומרואדך ביקש שיכתבו איגרת כבוד לחזקיה המלך שזכה שהשמש לא שקעה בעבורו וכשהגיע נבוכדנצר שאל מה כתבת באיגרת? א"ל כתבתי שלום למלך היהודים ושלום לאלוקים הגדול. א"ל אתה קורא לו האלקים הגדול ואתה כותב אותו אחרון. מה עשה נבוכדנצר רץ

ספרתי אותם שוב פעם ומצאתי עוד אחד, אומר רשב"י מי זה היה אותו עוד אחד שנוסף אומר רשב"י זה בורא עולם שגם הקב"ה ירד עם עם ישראל בגלות.

**דווקא מתי שהיהודים רצו
להתקרב לגויים קמו הגויים
ורדפו את היהודים והרגו**

בהם

כתוב בנביא (איכה א ג) "היא ישבה בגויים לא מצאה מנוח" ורואים שדווקא שעמ"י ישבו בגויים והתערבו בתוכם אז הם לא מצאו מנוח. ורואים מזה שלפעמיים יהודי חושב שהסיבה שהגויים שונאים אותנו בגלל שאנחנו מובדלים מהם, אבל אם נתנהג כמו הגויים הם כבר לא ישנאו אותנו, אבל הפסוק אומר בדיוק להיפך מתי שהיהודים רצו להתקרב לגויים קמו הגויים ורדפו את היהודים והרגו בהם, וכך היה לאורך כל הדורות בזמן שבני ישראל היו במדבר (שמות יז א) ויחנו ברפידים שרפו ידיהם מן התורה והתנהגו כמו הגויים דווקא באו עמלק וילחם עם ישראל ברפידים. וכן בזמן המן שנהנו

שנבוכדנצר הביא את עם ישראל לבבל קרא נבוכדנצר ללווים ואמר להם כמו שהייתם מנגנים בכינורות בבית המקדש עכשיו תנגנו ותשירו לפני אמרו (תהלים קלז ד) "איך נשיר את שיר ה' על אדמת נכר" הלכו וקצצו את הבהונות של ידיהם ואמרו לנבוכדנצר איך נשיר אין לנו בהונות ואחר כך שנסתיימה גלות בבל עלו לירושלים וביקשו אותם לזים לשיר בבית המקדש והקב"ה לא קיבל אותם כי אמר להם הקב"ה אם קצצתם את האצבעות שלכם סימן שהתייאשתם מן הגאולה ולא האמנתם שיבנה שוב בית המקדש ומי שאין לו אמונה לא ראוי לנגן בבית המקדש.

מי זה היה אותו עוד אחד

שנוסף אומר רשב"י זה

בורא עולם שגם הקב"ה ירד

עם עם ישראל בגלות

הזוהר הקדוש מספר שאחרי שנבוכדנצר החריב את בית המקדש היה מעלה את היהודים לאוניות והיה שולח אותם לבבל, ואמר נבוכדנצר שהעלתי את היהודים לספינה ספרתי אותם כמה פעמים וכשהגענו לבבל

הכנסת והכריז: יהודים יקרים, יודע אני כי כוונתכם רצוי, ורוצים אתם להביע באופן החזק והמוחשי ביותר את האמונה האמיתית התקווה והבטחון המוחלטים והציפי' הדרוכה לביאת המשיח ולגאולה הקרובה. ואולם כיהודים אסור לנו לסטות בכי הוא זה מן ההלכה. על פי הלכה יש מקום גדול לספק אם מותר, ומסתבר אפילו שהדבר ממש אסור, לשטוף את הבית בתשעה באב, ולצבוע ולסייד את הקירות של הבית, תהא הכוונה רצוי' ואמיתית ככל שתהי'.

לפיכך, אנא הודיעו לנשותיכם ולבנותיכם כי למרות כל הכוונות הטובות, על פי ההלכה אסור לעשות מה שאתן עושות, ולכן חייבות אתן להימנע מכך. וכשם שקיבלתם שכר על הדרישה (על מה שעשייתם בתמימות הלב, מחוסר ידיעה, בשנים שעברו), כך תקבלו שכר על הפרישה, הדברים התקבלו בתדהמה בני הקהל הפשוט שנהג כך כל ימיו, אך בהיותם אמונים על ציות ללא עוררין לדברי הרב, התכוננו הכל לקיים את הדברים שנאמרו, ירד הגאון מן הבימה מרוצה על שעלתה בידו למנוע מכשול מקהילה

בסעודתו של אחשוורוש ורצו להת-קרב לגויים קם המן הרשע להשמיד ולאבד את עם ישראל. וכך היה בזמן חורבן בית המקדש אומר ירמיה הנביא היא יושבה בגויים לא מצאה מנוח היהודים התחילו להתיישב ביחד עם הגויים וללמוד ממעשיהם, אבל דווקא קמו הגויים והחריבו בית המ-קדש. וכך היה בזמן השואה היהודים התחילו להידבק בגויים אז הגרמנים עשו חוק שיהודי אסור לו להיכנס לבתי תיאטראות של הגויים ויהודי צריך ללכת עם טלאי צהוב.

העיקר שאמונתם התמימה והמוזהשית בביאת המשיח כבל רגע ממש תישאר

מסופר שפעם רבינו הגאון החיד"א הגיע למרוקו סמוך לתשעה באב, ולפתע נודע לו כי אותו מנהג קנה לו שביתה באותו מקום, והנשים הצדקניות מחכות בציפייה דרוכה לשעת חצות היום של תשעה באב כדי להתחיל ולצבוע ולסייד את הקירות של הבית לקראת משיח צדקנו, וכששמע זאת רבינו החיד"א עלה הגאון החיד"א על בימת בית

ויצבעו את הקירות של הבית בתשעה באב ובלבד שאמונתם התמימה והמוחשית בביאת המשיח בכל רגע ממש תישאר אצלם אמיתית ואיתנה.

לא תצטרך להוריד דמעות

על שום דבר

ואומרים רבותינו ז"ל בשעה שיהודי בוכה ומוריד דמעות על חורבן בית המקדש, הקב"ה אומר לו אם אתה מוריד דמעות על בית המקדש על הצער של הקב"ה לא תצטרך להוריד דמעות על שום דבר, כי אם אתה שוכח מהצרות הפרטיות שלך ואתה מצטער בצער של בורא עולם הקב"ה נותן לך הבטחה שלא תצטרך להוריד דמעות על שום צרה, ואומר לו הקב"ה כיון שאתה הצטערת על חורבן בית המקדש והורדת דמעות על חורבן בית המקדש לא תצטרך להוריד דמעות על הצרות שלך.

מתי נראית האהבה מתי

שהם צריכים להיפרד

הטבע בעולם כשיש שני בני אדם שאוהבים אחד את השני מתי נראית האהבה שלהם מתי שהם צריכים להיפרד, מתי שהבן צריך לנסוע לדרך

קדושה בישראל, למרות שראה עד כמה קשה לאותם יהודים פשוטים, ובעיקר לנשים הצדקניות ולבנותיהן, לשמוע לדבריו, למחרת בשעה שהלך החיד"א בדרכו שמע לפתע שתי נשים פשוטות משיחות לפי תומן: שמעת מה אמר הרב הגאון והצדיק? הרב אמר שהשנה לא יבוא המשיח ולכן אין צורך ואף אסור להתכונן לביאתו על ידי שטיפת הבית ולצבוע ולסייד את הקירות של הבית, מששמע החיד"א את הדברים, שנאמרו בפשטות ובתמימות על ידי נשים פשוטות שכל ההסברים לא הועילו להן להבין את הדברים כפי שהן הבינו אותן, הזדעזע כולו: מה? אני אגרום ליהודים חלישות באמונה?! לא נתקררה דעתו של החיד"א עד שביקש שנית לכנס את כל בני הקהילה, חזר ועלה על הבימה וביקש למסור הודעה דחופה: רבותי, יהודים יקרים, אני מתנצל לפניכם ואני חוזר בי מן הדברים שאמרתי קודם, ל אם בגלל זה ישנם כאלו שהדבר גורם אצלם ח"ו חלישות באמונה המוחלטת בביאת המשיח - מוטב שישטפו את הבית כמנהגם,

צעקה, אמר לו הגוי עכשיו הפרה אמרה שעכשיו נולד מלך המשיח וקוראים לו מנחם והוא נמצא בבית לחם ואחרי זמן קצר התברר שאכן נחרב בית המקדש בדיוק באותו זמן הלך היהודי מכר פרתו הלך וקנה צמר והלך לבית לחם והיה מוכר צמר באה איזה אשה אחת עם בנה והיתה בוכה אמר לה למה את בוכה אמרה לו הבן שלי אין לו מזל הוא נולד בדיוק שנחרב בית המקדש בזמן לא טוב שאל אותה איך קוראים לו אמרה לו מנחם אמר זה הוא מלך המשיח מיד באה רוח סערה ולקחה את אותו ילד וזה מלך המשיח והקב"ה שומרו ומסתירו וכשיגיע זמן הגאולה הוא יתגלה.

השיכור שלא לא הבין למה

הלילה הוא בזה ארוך

רבותינו ז"ל מספרים שהיה איזה אדם שהיה רועה צאן ולקח איתו בקבוק יין והיה רועה את הצאן ביער ונכנס לתוך היער עמוק מאוד וביער היו חיות טורפות כל פעם בא איזה חיה והיתה טורפת כמה כבשים מהצאן והיה הרועה צאן מחפש את הדרך

רחוקה מתגלה אהבה של האמא כלפיו, כך זה הטבע בעולם האהבה מתגלית רק מתי שמגיע זמן שצריך להיפרד, וכמה שקשה להיפרד כך ניכר כמה אהבה היא גדולה, ואומר רבינו הקדוש רבי פינחס מקוריץ הזמן של הפרידה בין עם ישראל להקב"ה היה בט' באב, ודווקא ביום ט' באב שהוא היום הכי קשה בשנה, שם מתגלית הקירבה הגדולה ביותר של עם ישראל להקב"ה ושל הקב"ה לעם ישראל ולכן אמרו חז"ל במדרש שדווקא בשעת השיא של החורבן נולד נשמת משיח בן דוד כי דווקא בשעת הפירוד שם מתגלה אהבה הגדולה.

מלך המשיח נולד בתשעה

באב

וכך המדרש מספר מעשה שהיה יהודי שהיה עובד אדמה והיה חורש עם פרתו את האדמה ויום אחד הפרה צעקה צעקה חזקה מאוד, היה שם גוי אחד שהיה מבין שפת הבעלי חיים אמר הישמעאלי ליהודי הפרה אמרה שעכשיו נחרב בית המקדש, אחרי כמה רגעים שוב פעם הפרה

זכות על עם ישראל נזכה שהקב"ה יבטל מעלינו כל גזירות קשות ורעות.

המעלה הגדולה של לספר בשבט הצדיקים

מסופר שפעם אחת ביתו של רבי נחמן מברסלב אדל היתה חולה מאוד, והיה רבי נחמן בצער גדול מזה ופעם אחת כשהיה רבי נחמן יושב ליד בתו החולה הוא נירדם, ובא אליו בחלום רבינו הקדוש הבעל שם טוב זצוק"ל ואמר לו למה אתה בצער? ענה לו בגלל שהבת שלי אדל חולה מאוד, אמר לו הבעל שם טוב לרבי נחמן בחלום, כתוב בתהילים (פרק יח נא) "מגדיל ישועות מלכו ועושה חסד למשיחו לדוד ולזרעו עד עולם" ואמר לו הבעל שם טוב מה הפירוש מגדיל ישועות מלכו? מי נקרא מלך זה הצדיק נקרא מלך כמו שכתוב בגמרא (גיטין סב ב) מאן מלכי רבנן מי נקרא מלך תלמיד חכם וצדיק הוא נקרא מלך, אם אתה מספר מעשה בשבח של צדיק ואתה מגדיל את שמו של הצדיק זה הפירוש מגדיל ישועות מלכו, ועושה חסד למשיחו אל תיקרי למשיחו אלא למסיח לו מי שמשיח ומדבר על מעלת הצדיק לדוד ולזרעו עד עולם ואתה מזרעו של דוד המלך.

איך לצאת ולא היה מוצא וכך עוד יום ועוד יום עד שהחיות טרפו את כל הצאן והגיע לילה והיה הרועה צאן מפחד מהחיות היה עולה על איזה עץ גבוה והיה מנסה להירדם ולא היה מצליח מרוב הפחד מה עשה שתה קצת מהיין ונרדם והתעורר למחרת בלילה כשהוא קם לא הבין מה קרה למה הלילה כזה ארוך מה עשה שתה עוד קצת יין והיה נרדם ומתעורר רק למחרת בלילה ולא היה מבין למה עדיין לא הגיע הבוקר.

הנמשל אומר הבן איש היו כמה תחנות כמה זמנים שהיו מסגולים היו עת רצון שיבוא מלך המשיח אבל כיון שעם ישראל לא התעורר בתשובה אלא נרדם מן המצוות דילגו על הזמנים האלו. וכמו שאמר החפץ חיים שבמלחמת העולם הראשונה היה עת רצון של ביאת המשיח וגם בזמן השואה היה זמן של עת רצון של ביאת המשיח, אבל כיון שלא התעוררו לחזור בתשובה ולהאמין באמונה חזקה בבורא עולם לכן עדיין הגאולה מתקרבת.

יהי רצון שיום ט' באב יהפך לששון ולשמחה יהי רצון שבזכות שכולנו ביחד נתחזק באהבת חינום וללמד

בדרגת התנאים אלא בדרגת הנביאים

מרון הבית יוסף רבי יוסף קארו חי בזמן רבינו האר"י והיה מחותן עם האר"י, כי הבת של הבית יוסף התחתנה עם הבן של האר"י הקדוש, והוא כותב דעו לכם שהאר"י הקדוש לא היה בדרגת התנאים, אלא בדרגה גבוה מדרגת התנאים, והיה בדרגת הנביאים.

רבינו האר"י היה בקי בכל ההכמות שבעולם

הרב הקדוש רבי חיים ויטאל שהיה תלמידו המובהק של רבינו האר"י הקדוש בהקדמתו לספר הקדוש "עץ החיים", כותב על מורו, האר"י, כדלקמן, והנה אין בכל דור ודור, שלא נמצאו בו אנשים יחידי סגולה, ששרתה עליהם רוח הקודש, והיה אליהו הנביא ז"ל נגלה עליהם, ומלמד אותם סתרי החכמה הזאת... והנה היום אביע חידות ונפלאות תמים דעים, כי בכל דור ודור הפליא חסדו אתנו אל ה' ויאר לנו, ע"י השרידים אשר ה' קורא בכל דור ודור כנזכר.

הילולת רבינו האר"י הקדוש ה' אב

הערב הזה הוא יום ההילולא של המקובל האלוקי רבנו האר"י הקדוש רבי יצחק לוריא אשכנזי זצוק"ל זיע"א שנסתלק בה' באב, האר"י ר"ת האלוקי רבי יצחק.

האר"י ר"ת ה' אב רבינו יפטר

ומובא בשם רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב שבשם של רבינו האר"י רמוז יום פטירתו, האר"י ר"ת ה' אב רבינו יפטר, והערב הזה ימלאו ארבע מאות ארבעים ותשע (449) שנים לפטירתו, רבנו האר"י הקדוש ניפטר בגיל שלושים ושמונה.

רבנו האר"י הקדוש לא היה כדוגמתו בעולם היה קדוש בקדושה גדולה מאוד

רבנו האר"י הקדוש לא היה כדוגמתו בעולם, היה קדוש בקדושה גדולה מאוד, היה איש אלוקים קדוש, היה מלאך ה', היה צדיק יסוד עולם.

האר"י הקדוש לא היה

החכמות הנזכרים, היו אצלו כמונחים בחיקו, בכל עת שירצה, בלתי יצטרך להתבודד ולחקור עליהם, ועיני ראו ולא זר, דברים מבהילים, לא נראו ולא נשמעו בכל הארץ, מימי רשב"י ע"ה ועד הנה. וכל זה השיג, שלא ע"י שימוש קבלת מעשיות ח"ו, כי איסור גדול יש בשימושם.

אמנם כל זה היה מעצמו, ע"י חסידותו ופרישותו, אחרי התעסקו ימים ושנים רבים, בספרים חדשים גם ישנים, בחכמה הזאת. ועליהם הוסיף חסידות ופרישות וטהרה וקדושה, היא הביאתו לידי אליהו הנביא, שהיה נגלה אליו תמיד, ומדבר עמו פה אל פה, ולמדו זאת החכמה".

כל תושבי העיר צפת מרוב

בושה מכסים את מצחם

וסיפר רבנו יוסף קארו שתושבי העיר צפת מרוב שהיו מתביישים מרבנו האר"י הקדוש שהיה מסתכל במצח של בני אדם והיה רואה את כל מעשיהם, כל תושבי העיר צפת מרוב בושה היו שמים את הכובע על המצח שלהם כדי שלא יראו את המצח שלהם.

וגם בדורינו זה, אלהי הראשונים והאחרונים לא השבית גואל מישראל, ויקנא לארצו, ויחמול על עמו, וישלח לנו עיר וקדיש מן שמיא נחית, הרב הגדול האלהי החסיד מורי ורבי כמהר"ר יצחק לוריא אשכנזי זלה"ה, מלא תורה כרמון, במקרא, במשנה, בתלמוד, בפלפול, במדרשים, והגדות, במעשה בראשית, במעשה מרכבה. בקי בשיחת אילנות. בשיחת עופות. בשיחת מלאכים. יכיר בחכמת הפרצוף, הנזכר ברשב"י בפרשה ואתה תחזה. יודע בכל מעשי בני אדם שעשו, ושעתידים לעשות, יודע במחשבות בני אדם, טרם יוציאו מן הכח אל הפועל, יודע עתידות. וכל הדברים ההווים בכל הארץ. ולמה שנגזר תמיד בשמים. יודע בחכמת הגלגול, מי חדש, ומי ישן. ואיפת האיש ההוא, באיזה מקום תלויה באדם העליון, ובאדם הראשון התחתון, יודע בשלהבת הנר, ולהבת אש, דברים נפלאים. מסתכל וצופה בעיניו, נשמות הצדיקים הראשונים והאחרונים. ומתעסק עמהם בחכמת האמת, מכיר בריח האדם כל מעשיו, על דרך ההוא ינוקא בפרשת בלק, וכל

למה היה צריך לעלות למרום ארבעים יום וארבעים לילה הרי כבר במעמד הר סיני נתן ה' את התורה? אלא שעלה כדי להוריד את תורת הסוד תורת הקבלה, כי תורת הפשט נאמרה במעמד הר סיני ולכן עלה משה למרום להוריד תורת הקבלה.

משה ירד ברשב"י ואחר כך בהאר"י ואחר כך ברש"ש

אנחנו צריכים לדעת שכולנו גלגול נשמה ואפילו צדיקים גדולים כמו שמסופר שלפני שנפטר האר"י ז"ל הוא אמר אל תדאגו אני יחזור בחזרה לעולם הזה כדי להמשיך לגלות את תורת הקבלה ואמרו רז"ל שהרש"ש הוא היה הגילגול של האר"י ותלמידיו של הרש"ש הם גילגול תלמידי האר"י ז"ל והאר"י היה גלגול רשב"י ומהרח"ו היה גילגול רבי אלעזר בנו של רשב"י ותלמידי האר"י היו גילגול תלמידי רשב"י.

וכתבו רבותינו המקובלים ששלושת הצדיקים האלו הם נשמה אחת רשב"י האר"י והרש"ש שלושתם ניצוץ של משה רבינו עלית למרום שבית שבי, שב"י ר"ת שמעון בר יוחאי, שלום בן

וכשהיה יושב ללמוד היה אומר האר"י הק" שאם היה לכם רשות הייתם רואים שהאוויר כולו מלא בנשמות עד שאין מקום באוויר פנוי כלל.

וידוע שבכל ערב שבת בחצות היום הנשמות עולות לגן עדן והיה בכל ערב שבת עומד האר"י הק' בבית העלמין והיה מסתכל והיה אומר שהוא רואה איך כל הנשמות עולות לגן עדן.

ואמר רבינו האר"י הקדוש כל מה שזכיתי לרוח הקודש בזכות שהיית שמח בשעת עשיית מצוה שכל מצוה הייתי עושה אותה בשמחה גדולה. כל תורת הקבלה ירדה לעולם הזה דרך שלושה צדיקים הראשון התנא הקדוש רשב"י ואחריו האר"י הק' ואחריו רבינו הרש"ש.

משה עלה לשמים כדי להוריד תורת הקבלה תורת הסוד

כתוב בתורה שמשה רבינו עלה לשמים כדי להוריד את התורה וכן דוד המלך אומר בתהילים (סח יט) "עלית למרום שבית שבי", ולכאורה

יצחק, יצחק בן שלמה.

שבעה רועים היו עולים לספר תורה בכל שבת

מסופר שבבית הכנסת של רבינו האר"י הק' בכל שבת מי היו עולים שבעה עולים לספר תורה, היה רבינו האר"י הק' מוריד נשמות הצדיקים של האבות הקדושים שיעלו לספר תורה אברהם יצחק ויעקב משה אהרון יוסף ודוד.

בית הכנסת האר"י הקדוש בצפת

מסופר שהצדיק הקדוש הבבא סאלי הגיע לארץ ישראל בפעם הראשונה הוא הגיע לעיר הקודש צפת וביקש להיכנס לבית הכנסת של רבינו האר"י הקדוש שהיה נעול, ושאל הבבא סאלי מדוע בית הכנסת נעול? ואמרו לו מכיון שכל מי שנכנס לשם היה נופל ומת, ולכן מזמן שנפטר רבינו האר"י הקדוש בית הכנסת נעול? ושאל היכן נמצא המפתח ואמרו לו אצל יהודי אחד שהיה זקן מאוד ושלח לקרוא לו, והבבא סאלי ניסה לשכנע את אותו יהודי זקן שיפתח לו את בית הכנסת ובסוף הסכים

בתנאי שיקשור חבל לרגל של בבא סאלי שאם ימות יוכל להוציא אותו והסכים, ונכנס בבא סאלי והוציא את הספר תורה וקרא בו והתפלל ואחרי שיצא אמר מעכשיו כל אדם יכול להיכנס לכאן ומאותו זמן בית הכנסת נפתח.

ומסופר איך נולד רבנו האר"י הקדוש?

אביו של האר"י הק' קראו לו רבי שלמה והיה יושב כל היום ולומד תורה בבית הכנסת בעיר העתיקה בירושלים ולא היה לו ילדים במשך הרבה שנים והיה יושב כל היום בבית הכנסת ולומד תורה ובוכה ומתפלל להקב"ה שיזכה אותו בזרש"ק עד שיום אחד ניגלה אליו אליהו הנביא וא"ל התפילות שלך התקבלו בשמים ובקרוב מאוד אשתך תיפקד בבן וכשייוולד לך הבן ותיקרא לו יצחק והוא יעיר את העולם בתורת הקבלה שלא היה כמותו בעולם ואני יבוא ואני יהיה סנדק בברית המילה ובאמת כך היה אחרי זמן קצר נפקדה אשתו ונולד להם בן והגיע יום המילה וכולם התאספו בבית הכנסת

על הש"ס ועוד גדולי חכמים. וכך למד במשך 7 שנים מגיל 8 עד גיל 15 ובגיל 15 היה כבר עילוי גדול, והתחתן עם הבת של דודו רבי מרדכי פרנסים.

איך התגלה ספר הזוהר

הקדוש?

מסופר שרשב"י נסתלק ציוה שיגנוז את ספר הזוהר ויגיע זמן שיתגלה ספר הזוהר, ומספרים שספר הזוהר התגלגל והיה טמון במערה בספרד במשך 1500 שנה, ובאותו זמן שהיה האר"י הק' במצרים היה גירוש ספרד והרבה מיהודי ספרד הגיעו לגור במצרים, ויום אחד הגיע יהודי אחד מספרד עם ספר עתיק והסתכל האר"י הק' בספר גילה שכתוב שם סודות גדולים ושאל אותו מהיכן הספר? א"ל זה ירושה מאבותי מספרד ואני איני יודע לקרוא בו, וביקש לקנות את הספר אמר לו אם תדאג שהדוד שלך יכניס את האוניה עם הסחורה שהבאתי מספרד ובתמורה אני ייתן לך את הספר ודיבר רבינו האר"י עם דודו, ונתן לו הספר וכך התגלה ספר הזוהר הק' ואמר רבינו האר"י הקדוש

והיו דוחקים ברבי שלמה שיעשו כבר אתה ברית והיה מעכב אותם עוד מעט צריך להגיע עוד אורחים והיה מחכה להבטחה של אליהו שיבוא לברית והיו דוחקים בו והיה מחכה להבטחה של אליהו הנביא ז"ל ופתאום נכנס אליהו וא"ל תשב על כיסא ואני ישב על הברכיים שלך והיה אליהו מחזיק התינוק וכך נעשה הברית לרבינו האר"י הקדוש ואחרי שחזרו לבית המילה התרפאה כאילו עבר הרבה זמן והיה רבי שלמה מגדל את בנו בקדושה וטהרה עד שבגיל שמונה נפטר האבא שלו.

רבינו האר"י הקדוש ירד

לגור במצרים

ונשארה האמא אלמנה והיתה בעניות והיה לה אח שהיה גר במצרים קראו לו רבי מרדכי פרנסים והיה אחראי על המכס והיה עשיר גדול, ושלח לה מכתב תבואי לגור במצרים ואני ידאג לפרנס אותך וירדה האמא של האר"י למצרים, ושם ישב האר"י ולמד תורה מגדולי הצדיקים במצרים, היו גדולי תלמידי חכמים במצרים היה רבינו בצלאל אשכנזי בעל השיטה מקובצת

מרוב כל הדברים אני לא מצליח לצמצם את האור הגדול לכתיבה

ושאלו למה אתה לא כותב את כל הדברים שגילה לך אליהו, א"ל מרוב כל הדברים אני לא מצליח לצמצם את האור הגדול לכתיבה פעם אחת בשבת בצהרים היה ישן והיה מלמל בשפתיים שלו ושהתעורר אמר גילו לי סוד גדול בענין של בלק ובלעם וכדי ללמד על פי הטבע את הסוד הזה צריך 80 שנה.

אתה באת לעולם הזה רק כדי ללמד תורה את מהרח"ו

עד שבגיל 36 א"ל אליהו הנביא הגיע הזמן שתעלה לא"י לצפת, ואמר לו אליהו הנביא תדע לך בארץ ישראל יש קדושה ושם אתה יכול להשיג סודות יותר גדולים מכח קדושת ארץ ישראל, ואמר לו אתה באת לעולם הזה רק כדי ללמד תורה את מהרח"ו, ותעלה לצפת ושם תלמד תורה את מהרח"ו והיה לו 3 ילדים לקח אותם ועלה לצפת, ואותו זמן מהרח"ו היה בדמשק והיה בא אליו כל לילה

תדעו לכם כל מה שהתגלה לנו זה רק מעט מן המעט אבל השאר נאבד. והיה מתבודד באיזה צריף על שפת הנילוס במשך כל השבוע והיה חוזר לבית שלו בערב שבת וכך היה עושה כל שבוע והיה לומד תורה יומם ולילה עד שהיה מספר כמה יגיעות וכמה עמל עמלתי כדי להבין כל מאמר בזוהר הקדוש ולפעמים לא אכל ולא שתה כמה ימים עד שהצליח להבין איזה מאמר בזוהר הקדוש.

היה לומד הברותא עם אליהו הנביא

והיה מתבודד ולומד תורה בקדושה גדולה עד שנתגלה אליו אליהו וכך היה במשך 20 שנה ואליהו גילה לו כל הסודות. וכך במשך 20 שנה היה לומד עם אליהו הנביא ולימד אותו כל תורת הסוד כל חכמת הקבלה, עד שאמרו לו גדולי הצדיקים למה אתה לא כותב את כל החידושים האלו שיהיה לדורות עולם, א"ל אני מלא כל כך בתורה שאני מחפש איזה צינור קטן שדרכו אני יוכל להעביר מעט מן המעט.

האר"י

מסופר על רבינו הרדב"ז שהיה הרב של העיר צפת והרדב"ז בתחילה רצה לנדות את האר"י הק' מכיון שהרדב"ז לא הכיר את האר"י הק' שהיה נראה כאברך צעיר ושמע שהוא מלמד קבלה וציווה עליו שאין לו רשות ללמד את תורת הקבלה כי לא הכירו והיה רבינו האר"י ממשיך ללמד תורת הקבלה ושראה הרדב"ז שהאר"י לא שומע בקולו רצה לגזור עליו נידוי ולנדות אותו ונכנס הרדב"ז לחדר כדי להביא את השופרות בשביל לעשות נידוי לרבינו האר"י והתגלה אליו אליהו הנביא ואמר לו למי אתה רוצה לעשות נידוי? אני החברותא של רבינו האר"י וכל תורתו זה ממני והתגלה מעלתו הגדולה של רבינו האר"י בעיר צפת.

הדלי שלו שאיתו הוא

שואב את המים מהבאר

נפל ונישבר ולא היה לו מה

לאכול והיה בוכה

מסופר שפעם אחת שכשהיה רבינו האר"י הקדוש יושב עם התלמידים

בחלום, וא"ל תבוא לצפת אני באתי לעולם כדי ללמד אותך תורה, והיה מהרח"ו כבר בגיל 80 והאר"י בגיל 36 ולא הבין מה רוצה ממנו כי מהרח"ו כבר היה גדול בתורה. ובתחילה המהרח"ו לא הסכים ללמוד אצל האר"י שהיה צעיר מאוד, עד שיום אחד היה לו שאלה בזוהר ואמר בוא וננסה אם יענה לי תשובה ברורה וכשבא אצל רבינו האר"י הקדוש, רבינו האר"י כעס עליו ולא רצה להכניס אותו כי אמר לו אני חיכיתי לך 3 חודשים ולא באת, ואחרי כמה זמן התפייס ובא ושאל כמה שאלות וענה לו ואחר כך שאל עוד שאלות, א"ל אני לא יענה לך תשובה אלא אם כן תשבע שמהיום תהיה התלמיד שלי ונתן לו שבועה, ומאותו יום נעשה התלמיד שלו ומהרח"ו כתב 600 דפים כל דבריו של האר"י הק' ובגיל 38 ניפטר האר"י הק' ולמד מהרח"ו אצלו במשך שנה ושמונה חודשים, ולקח אותו לכנרת ונתן לו לשנות מהבאר של מרים ומאותו זמן ניפתח ליבי כמעייך המתגבר.

הרדב"ז רצה לנדות את

לבטל הגזירה.

לא קמתי לכבודך אלא לכבוד בניהו בן יהוידע שבא איתך

פעם אחת שלח האר"י הק' את מהרח"ו להתפלל על קבר אביו ורבא וכשחזר קם האר"י לפניו א"ל למה כיבדת אותי היום יותר מתמיד א"ל לא קמתי לכבודך אלא לכבוד בניהו בן יהוידע שבא איתך ולא הבין ר חיים למה בא איתו נשמתו של בניהו בן יהוידע ואחרי 3 חודשים הלכו בדרך וא"ל האר"י הק' למהרח"ו כאן מתחת הסלע הזה קבורתו של בניהו בן יהוידע ונזכר המהרח"ו שלפני 3 חודשים שהלך בשליחות האר"י לקבר אביו ורבא בדרך ישב על הסלע הזו ולמד ועכשיו אומר לו רבינו האר"י שזה קבר בניהו ועכשיו מבין למה שבא אצל האר"י א"ל בניהו בן יהוידע בא והתלווה איתך.

**רבי ישראל נג'ארה מרוב
החום הוריד את המעיל
העליון שלו והמלאכים ברחו**

ולומד איתם תורה ובאמצע הלימוד אמר לתלמידיו עכשיו שמעתי בת קול שעומדת לבוא גזירה על העיר צפת ויבואו ארבה ויאכלו את כל התבואה בעיר צפת והסיבה לגזירה יש יהודי אחד שואב מים קוראים לו אהרון וזה הפרנסה שלו שהוא שואב מים מהבאר ובבוקר הדלי שלו שאיתו הוא שואב את המים מהבאר נפל ונישבר ולא היה לו מה לאכול והיה בוכה רבש"ע אין לי מה לתת לאשתי ולילדי הקטנים לאכול ונעשה קטרוג על העיר צפת ונגזר שיבוא ארבה ושאלו מה נעשה לבטל הגזירה א"ל תלכו ליהודי הזה ותתנו לו צדקה ואוכל ותבקשו שיתפלל שהגזירה תבטל ושירד גשם ועמד והתפלל ואמרו לו כל מה שתצטרך תבקש מאיתנו כי אתה מקטרג על כל היהודים בצפת ובאמצע היום למחרת נעשה חושך וכל צפת באו ארבה והחשיכו אתה אור של היום אבל אל תדאגו כיון שפייסתם את העני הגזירה התבטלה ותבוא רוח חזקה ותיקח את כל הארבה וכך היה שהיה יודע כל גזירה שעומדת לבוא מה הסיבה שבא הגזירה ואיך אפשר

יהיה ראש הישיבה

המקובל האלוקי רבי משה קורדובירו שהיה ראש המקובלים בעיר צפת לפני שניפטר אמר דעו לכם שיש אחד שיושב איתנו כאן והוא יאיר את עינכם בתורת הקבלה שבימי הצינורות היו סתומים ובימיו יפתחו הצינורות והוא ניצוץ רשב"י וששאלו אותו מי ימשיך דרכו להתמנות לראש הישיבה אמר להם מי שיראה עמוד של אש מעל מיטתי אחרי מותי הוא יהיה ראש הישיבה ושניפטר הרמ"ק באו לקבור אותו א"ל האר"י הק' למה אתם רוצים לקבור אותו כאן העמוד של אש ממשיך עוד ישר והבינו כולם שרבינו האר"י הק' הוא יהיה ראש הישיבה.

לחם הפנים

מסופר שהיה יהודי אחד בצפת שהיה תמים ופעם אחת שמע את רבינו האר"י הק' שמדבר על לחם הפנים שהיה בבית המקדש וכששמע היהודי את דברי הרב ביקש מאשתו שתכין בערב שבת שני חלות ובא לבית הכנסת והיה מכניס לתוך ארון הקודש את 2 החלות והיה אומר

ולא נשאר

בזמן האר"י הקדוש היה בצפת הצדיק רבי ישראל נג'ארה שחיבר כמה וכמה פיוטים קדושים ואחד הפיוטים שחיבר ששרים בשבת קודש יה ריבון עלם ועלמא פיוט קדוש מאוד וכשהיה ר ישראל נג'ארה שר שירי שבת היו באים מעל הבית שלו הרבה מאוד יונים לבנות והיה אומר האר"י הק' שאלו המלאכים שבאים לשמוע את השירים והתשבחות איך שר ישראל נג'ארה משבח את הקב"ה שבת אחת ישב האר"י הק' בסעודת שבת ואמר לתלמידיו שמכיון שרבי ישראל מרוב החום הוריד את המעיל העליון שלו המלאכים ברחו ולא נשארו לכו אליו ותגידו לו שיחזור ללבוש את המעיל העליון שלו ומהר באו אצלו וסיפרו לו ואמר כמה גדול רבינו האר"י שהכל גלוי לפניו מהר קם ר ישראל ולבש המעיל העליון וחזרו המלאכים לשמוע את השירים והתשבחות שהיה שר ומשבח את הקב"ה.

**מי שיראה עמוד של אש
מעל מיטתי אחרי מותי הוא**

שנתעברה בו נשמה של רבי פנחס בן יאיר שהיה עושה חסדים ופדיון שבויים, והיהודי הזה עשה היום חסד גדול וכל מי שעושה חסד גדול נתעבר בו נשמתו של רבי פנחס בן יאיר, הלך מהרח"ו ושאל אותו מה עשית היום וסיפר לו שיצא מביתו שמע קול צעקה מאחד הבתים ונכנס ומצא אותם בוכים שנשרף להם הבית ואין להם בגדים, והלך לבית שלו ונתן להם את כל בגדיו והוא לבש בגדי שבת כי לא נשאר לו בגדים.

כיון שקיבלת על עצמך למסור נפש ולמות כבר התכפרו לך עונותיך

מסופר שבא איזה אדם לבדוק את האר"י הק' כי היה מתלוצץ על האר"י הק' שכביכול הוא יודע הכל, ובא לפניו והתחיל האר"י הק' לספר לו כל מה שעשה בסתר והתחיל אותו יהודי לבכות, וא"ל רבי תן לי דרך תשובה, א"ל רק אם כל מה שאני יגזור עליך תעשה אני מוכן להורות לך דרך תשובה, א"ל כן, א"ל צריך להכניס לתוך פיך עופרת שהיא רותחת וכך תהיה מיתתך, א"ל רבי אני מסכים

רבש"ע הבאתי לך את לחם הפנים כמו שהיה בבית המקדש והיה היהודי בא למחרת והיה רואה שהחלות כבר לא נמצאות והיה שמח שהקב"ה קיבל ממנו את החלות ערב שבת אחת בא ומצא שם את השמש של בית הכנסת וא"ל זה אתה שאתה מביא את החלות לארון הקודש בכל ערב שבת ומה אתה חושב לעצמך שהקב"ה לוקח את החלות האלו תודה רבה לך אני אוכל מהם בכל שבת תגיד לאשתך תודה רבה וכששמע היהודי הצטער מאוד כי הוא חשב שהקב"ה מקבל אותם ממנו וכששמע האר"י הק' מהמעשה שלח לשמש וא"ל שבליל שבת אתה תיפטר מן העולם כי החלות האלו היו רצויות לפני הקב"ה יותר מכל הקורבנות ובשעה שציערת את היהודי וזלזלת במה שעשה חלשה מאוד דעתו.

כל מי שעושה חסד גדול נתעבר בו נשמתו של רבי פנחס בן יאיר

פעם נכנס איזה בחור וכשראה אותו רבינו האר"י הק' עמד מלפניו. ושאל אותו מהרח"ו למה עמדת לפניו? א"ל

המכס

פעם הלך האר"י הק' לקבר רבי יהודה בר אילעי להתפלל ועמד שם איזה עורב והיה מקרקר בקול גדול והיה רבינו האר"י מדבר עימו ואחר כך אמר לרבי חיים האם אתם מכירים אדם שקראו לו שבתאי שהיה אחראי על המכס א"ל כן היה רשע ומצער העניים א"ל נשמתו התגלגלה בעורב כמו שלא ריחם על בני ישראל התגלגל בעורב שלא מרחם על בניו ובא לפני שאני יתקן את נשמתו.

והיה בקי בשלהבת הנר שפעם אחת בליל שבת ישבו לחזור על משניות שבת בעל פה והיה הנר מפעפע כאילו נשפך עליו מים, ושאל האר"י הק' את אחד התלמידים היכן אחיך הקטן, א"ל ישן על מטתו, א"ל ראיתי בנר של שבת שהוא יפטר השבוע וכך באמת היה.

מסופר שפעם אחת בא לפניו רבי משה גלנטי א"ל תגיד לי מה כתוב לי במצח? א"ל כתוב את המילה גזל, הלך רבי משה ושם קערה עם מטבעות ואמר מי שמגיע לו שיקח, ובאה אישה אחת ואמרה שהיה מגיע לה יותר כי היא עבדה יותר קשה

רק שיהיה כפרה לעוונות שלי, וציווה האר"י הק' שיקשרו את עיניו ושאלו אותו האם בטוח שהוא מוכן שיכניסו לתוך פיו עופרת שהיא רותחת, וא"ל כן ובלבד שיהיה לו כפרה, ולקח האר"י הק' כפית של דבש והכניס לתוך פיו של אותו יהודי וא"ל האר"י הק' כיון שקיבלת על עצמך למסור נפש ולמות כדי שיתכפרו לך העוונות כבר התכפרו לך עוונותיך.

כשאדם אוכל ומברך הוא

מתקן הרבה מאוד את

המאכלים

מסופר על רבי אברהם גלנטי שהיה צדיק גדול ורוב ימיו היה מתענה ויום אחד בא אצל רבנו האר"י הק' וא"ל רבי מה התיקון שלי א"ל התיקון שלך שכל יום תאכל בשר ותשתה יין א"ל מדוע? א"ל בגלל שרוב ימך היית בצומות ובתעניות וידוע שע"י שאדם אוכל ומברך הוא מתקן הרבה מאוד את המאכלים שמגולגלים בהם נשמות וכיון שרוב ימך היית בצום אותם נשמות מקטרגות עליך.

שבתאי שהיה אחראי על

מה שגנב לך השותף והביאה נדוניא ואחרי שקיבלת את הכסף סיימה את התפקיד שלה ונפטרה מן העולם, וכל זה בגלל שלא מחלת על החוב ואם היית מוחל לא היית צריך לעבור כל הצער הזה.

כעת הינך מבין מדוע התעכבו נישואיך עימה עד גיל ארבעים? משום שהיית צריך להמתין עשרים שנה עד שהיא תגדל לגיל עשרים, גיל שתוכל להינשא לך. מכיוון שהקפדת ולא מחלת לשותפך, לכן גם אתה סבלת לחכות זמן רב לנישואין עד שייגמר התיקון של שותפך לשעבר. וכעת הגיע הזמן שתתחתן עם הזיווג הקבוע שלך. וכך היה, אותו בחור נישא בשנית והקים בית לתפארת בנין עדי עד.

הבת של העשיר שהתחתנה

עם העוור של הקצב של

העיר צפת

מסופר שבזמן האר"י הקדוש היה יהודי שהיה עשיר גדול מאוד בעיר צפת והיתה לו בת יחידה וכשעמדה להתחתן בא אליה הסבא שלה בחלום ואמר לה הזיווג שלך מן השמים זה

מכולן ונתן לה 3 מטבעות, וכשחזר להאר"י הק' א"ל נמחק המילה גזל מהמצח שלך.

בגלל שלא מהל לשותף

שגנב אותו הזיווג שלו

התעכב הרבה שנים

אומר האר"י הקדוש אחד באלף שנה יורדת נשמה חדשה לעולם הזה אבל רוב הנשמות הם לא חדשות אלא באו בגילגול וכבר היו כאן בעולם הזה.

בספר "קב הישר" מביא שהיה מעשה בזמן רבינו האר"י הקדוש בצפת בא יהודי וביקש ברכה לזיווג אני כבר בגיל 40 א"ל תלך למצרים יש שם אישה יהודיה וזה השם שלה וזה הזיווג שלה עזב את צפת והלך למצרים והכיר שם האישה עמד והתחתן ונתן לה נדוניא גדולה ואחרי כמה חודשים היתה מעוברת וניפטרה מן העולם וחזר בעלה לצפת ובא לרבינו האר"י הק' למה שלחת אותי למצרים תיראה מה קרה לי א"ל לפני 20 שנה היה לך מאפיה של לחם והשותף שלך גנב לך כסף ורימה אותך, והשותף שלך ירד לעולם הזה בגלגול באישה זו כדי להחזיר לך

שתיתן לבת שלך נדוניה של עשרת אלפים מטבעות זהב והאבא הסכים ובא האר"י הקדוש לחתונה וחיתן את הזוג והאישה אחרי כמה חודשים נפטרה והחתן רצה לקחת את הכסף של הנדוניה והאבא של הבת לא הסכים לתת לו אמר אני נתתי לבת שלי והבת נפטרה הלך החתן לאר"י הקדוש אמר לו האר"י הקדוש לאבא דע לך שהיו שני יהודים בצפת ואחד גנב את חבירו ושניהם באו בחזרה בגלגול והבת שלך היא הנשמה של השותף שגנב עשר אלף מטבעות זהב והחתן הוא השותף שגנבו ממנו ולכן אם אתה רוצה שלבת שלך יהיה מנוחה בשמים תיתן לחתן את הכסף.

גיחזי בא בגלגול של כלב

האר"י הקדוש פעם הזמינו אותו לברית מילה וראו שהצדיק מאחר וחיכו עד שסמוך לשקיעת החמה הגיע האר"י וישב סנדק ואחרי הברית אמר להם האר"י הקדוש ודאי אתם שואלים למה איחרתי אני יספר לכם בדרך רדף אחרי כלב וראיתי שיש בו נשמה של גיחזי שהיה העוזר של אלישע הנביא ועשיתי לו תיקון ולמה בא גיחזי בגלגול של כלב כתוב

העוזר של הקצב של העיר צפת והיא לא התייחסה לחלום עד שיום אחד בא אליה הסבא שלה בחלום ואמר לה תדעי לך מה שאני אומר זה אמת ואני ייתן לך סימן שתקומי תראי על הקיר פס בצבע אדום וכך היה ושוב פעם בא אליה הסבא בחלום ואמר לה אם לא תתחנני עם העוזר של הקצב את תמותי ואחרי כמה ימים נהייתה חולה והלכה וברירה מי זה העוזר של הקצב וראתה נער יתום שהיה עני מרוד וכולו היה מלא בפצעים והיא בת של עשירים אבל החליטה שהיא תתחתן איתו ונתנה לו כסף והלך וקנה בגדים ולקחה אותו לרופא עד שנתרפא ואמרה לאבא שלה שהיא מצאה חתן והיא רוצה להתחתן איתו ושאל אביה מי זה אמרה לו זה העוזר של הקצב של העיר צפת וששמע האבא נבהל אמר לה ביתי את הבת של היחידה שלי והרבה משפחות של עשירים רוצות להתחתן איתך מה מצאת בנער העלוב הזה? אבל היא לא הסכימה והלך האבא שלה לאר"י הקדוש ואמר לו האר"י תיתן לה להתחתן ואם תירצה שאני יבוא לקדש אותה אני יבוא אבל בתנאי

עם הבת שלה, ותבקש שהאר"י יסתכל בכף היד ויגיד לה מה מזלה וכך הוא ילמד, אבל כשבאה האישה א"ל יודע אני שרבי חיים שלח אותך כדי ללמוד חכמה זו, אבל אעפ"כ אני יגיד לך ואמר לה במדויק כל מה שעבר עליה מיום שנולדה ומה יהיה איתה עד סוף חייה.

לימוד תורה הוא נפרה לכל

העוונות

האר"י הק' אומר דע לך אין לך דבר בעולם כמו לימוד תורה שהדבר שהוא תיקון לכל העוונות זה לימוד תורה, ואומר רבנו האר"י הק' דע לך שהתיקון לכל העבירות החמורות זה לימוד תורה שלימוד תורה זה מטהר את הנשמה ומבטל מהאדם כל הגזירות שיש בעולם, שהתורה מכפרת על כל העוונות ולכן מי שבא לשיעור תורה זוכה שמתכפרים לו כל עוונותיו, ואם ח"ו נגזר על האדם גזירה בשמים בזכות שבא לשיעור תורה כל הגזירות הרעות מתבטלים מעליו.

הגמרא בנדרים (דף פא ע"א) אומרת אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב

בנביא שהיתה אשה שהיה הנביא מתארח אצלה בכל שנה שהיה עולה לרגל לירושלים לבית המקדש ורצה הנביא להכיר לה טובה ובירך את האישה שתזכה בבן ואחרי שנה נולד בן וכשהיה נער נפל הנער ומת ושלחה האישה השומנית לאלישע הנביא איפה הברכה שלך? עדיף שלא היית מברך אותי שיהיה לי בן אם הוא ימות כל כך מהר לקח אלישע את המטה שלו וחקק עליו שם השם המפורש ונתן אותו לגיחזי ואמר לו תלך לנער ותכה אותו עם המקל והנער יקום לתחייה והלך גיחזי ובדרך מצא כלב מת ואמר אני ינסה את המקל אם בכוחו להחיות מתים והיכה את הכלב והכלב קם לתחייה וכשבא אל הנער כבר המקל לא פעל ובא אלישע בעצמו והחיה את הנער ולכן בא גיחזי בגילגול של כלב.

חכמת שירטוט כף היד

רבינו האר"י היה בקי בחוכמת שירטוט כף היד ולא הסכים ללמד חכמה זו את ר' חיים ויטאל, כי א"ל מחוכמת הקבלה אתה כבר תדע כל החכמות שבעולם, ומה עשה ר' חיים ויטאל ביקש מאיזה אישה שתבוא

וקראת לשבת

אומר רבינו האר"י הקדוש סגולה מיוחדת שיהיה לאדם הצלחה גדולה בכל אותו שבוע שיבוא לפניו שבליל שבת שחוזר מבית הכנסת יקפיד להניח ידו על המזוזה וינשק את המזוזה ויכנס לבית ברגל ימין ויאמר בקול רם שבת שלום מובטח לו שיהיה לו הצלחה גדולה בכל אותו שבוע, ונתן רמז לדבר כתוב ביום קודשי וקראת לשבת עונג ר"ת בקול - אם תקרא לשבת בקול לומר שבת שלום יהיה לך עונג אמיתי בכל אותו שבוע.

רבינו האר"י הקדוש היה

משיח בן יוסף

רבינו האר"י הק' היה משיח בן יוסף, כמו שסיפר ר' חיים ויטאל שכמה ימים לפני פטירתו של רבינו האר"י הלכו להתפלל בקבר שמעיה ואבטליון, והתחיל האר"י לדבר איתם ושאלנו אותו מה אמרו לך, א"ל ציוו אותי לומר לכם שתתפללו על משיח בן יוסף שלא ימות, ולא הבנו שרבינו האר"י הק' הוא משיח בן יוסף, ורק למפרע אחרי כמה ימים שנפטר הבנו מה שאמר.

(ירמיה ט, יא) "מי האיש החכם ויבן את זאת, דבר זה שאלו לחכמים ולא פירשוה שאלו לנביאים ולא פירשוה עד שפירשה הקב"ה בעצמו שנאמר (שם יב) "ויאמר ה' על עוזבם את תורתי אשר נתתי להם".

ושואל הלב אליהו (פרשת דברים) אם כתוב מפורש בפסוק שאבדה הארץ ועם ישראל יצאו לגלות בגלל שעזבו את התורה, אם כן איך כתוב בגמרא ביומא (דף ט ע"ב) שאבדה הארץ בגלל שעברו על שלושת העבירות החמורות עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים?

אלא מבאר הלב אליהו ששאלת הגמרא על מה אבדה הארץ, הייתה מה שורש הסיבה שעם ישראל הגיע לדרגות כאלה פחותות שעברו על העבירות החמורות ביותר? ועל כך מתרצת הגמרא "על עזבם את תורת"י שיהודי בלי תורה הוא יכול להגיע למדרגה הפחותה ביותר, כי התורה היא השורש לכל המידות הטובות, ומכיוון שעם ישראל עזבו את התורה ממילא הגיעו לעבור על העבירות החמורות ביותר.

בקול ר"ת ביום קודשי

מוסדות התורה והחסד **בית מאיר**

השיעור השבועי

מפי מורנו ורבנו האדמו"ר

הרב
שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד בית מאיר
רחוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד

ביום שלישי י"א אב 20.7.21

בשעה 20:45 בדיוק

לקבלת שיעורי הרב: 058-4150707